

مؤسسه قرآنی امام رضا (ع)، با همکاری موقوفه مدنیان، برگزار می کند:

پانزدهمین دوره

علیهم السلام

سلسله مسابقات مطالعات قرآنی و معارف اهل بیت

خانواده در اسلام

پنجشنبه ۱۵ مرداد ماه، بعداز نماز عشا

کیانپارس، خیابان یکم شرقی، حسینیه امام رضا علیه السلام

جهت دریافت کتاب و کسب اطلاعات بیشتر به حسینیه امام رضا (ع) مراجعه نموده

و یا با شماره ۰۹۱۶۵۲۹۷۵۰۵ تماس حاصل فرمایید

و یا از طریق سایت www.Moham.org دانلود نمائید.

مقدمه : اهمیت اخلاق و روابط سالم در خانواده

"الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و اهل بيته الطيبين الطاهرين و لعنة الله على اعدائهم اجمعين).

یکی از افتخارات بزرگ آئین مقدس اسلام ، توجه خاص و تاکید فراوان در مورد نظام خانواده است .

اهمیت ازدواج و تشکیل خانواده و برقراری روابط سالم میان زن و مرد، والدین و اولاد، امروز بر کسی پوشیده نیست. جامعه یک مجموعه است متشکل از افراد که طبق قوانین خاصی با هم زندگی می کنند، اگر افراد آن جامعه ، دارای استعداد های خوب و سپس اخلاق و روحیات عالی باشند، آن جامعه نیز موفق خواهد بود.

خانواده پایه اساسی هر فرد در جامعه محسوب می شود، بطوریکه اگر افراد خانواده بتوانند با روابطی شایسته و مناسب ، روح و جسم یکدیگر را آرامش بخشند و زمینه شکوفا شدن صفات و استعدادهای درونی را آماده کنند، جامعه ای موفق بوجود خواهد آمد .اگر زن و شوهر، با تفاهم کامل و دوستی و صمیمیت ، محیطی با صفا در خانه ایجاد کنند، آنها نه تنها با این کار، فرزندان شایسته و با ادب پر استعداد پرورش می دهند، بلکه خودشان نیز از این محیط سالم نیرو می گیرند و زندگی آنها همواره پر فروغ و با نشاط خواهد بود.مرد و زن ، همواره از دیدن یکدیگر لذت می برند، و در کارهای مربوط به خود نشاط و آمادگی بیشتر برای حل مشکلات و یا استقامت در مقابل آنها خواهند داشت ، چرا که فضای محبت و امید، همواره نشاط آفرین و پویا خواهد بود. محیط سالم خانواده ، فضای بسیار مناسبی است برای شکوفا شدن استعدادهای فکری و روحی و جسمی فرزندان ، تا بتوانند، به سعادت خود و اجتماع کمک کنند.

به امید اینکه جوانان و افراد یک خانواده در راه سعادت و خود و اجتماع اسلامی کوشا باشند.

"مابنی بناء فی اسلام احب الی الله عزوجل من التزویج "

پیامبر گرامی اسلام فرمود: هیچ بنایی در اسلام ، نزد خداوند عزوجل ، محبوبتر از (کانون) ازدواج نیست^(۱) .

آئین همسر داری : بخش اول - وظایف زن یا شوهر داری

۱- آرامش بخشیدن

" و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاً لتسکنوا الیهما " خداوند می فرماید: از نشانه های پروردگار این است که همسری از خودتان آفرید تا نزد او آرام بگیرید. نظام خانواده به تناسب روحیات و توان زن و مرد، برنامه ریزی می شود، یکی از وظائف مهم بانوان ، تعدیل عواطف و مهیا کردن فضای آرام و با صفا در میان خانه است ، بانوان به لحاظ لطافت و حساسیت روح ، مسئول تنظیم آرامش و صفای خانواده می باشند. اگر مردی بر اثر ضعف نفس و یا برخورد با مشکلات و سختی روح و یا به هر دلیل موجه یا ناموجه ، عصبانی شد، بر یک بانوی فهیمه لازم است ، بیش از آنکه خود را رقیب حساب کند، همانند یک پرستار دلسوز، به فکر آرام کردن روح و روان شوهر و اهل خانه باشد، تا پس از فروکش کردن گرد و غبار خشم و به کار افتادن عقل و فکر، آن موقع با هم صحبت کنند و این کار اگر چه از دو طرف لازم است ولی مسئولیت بیشتر بر عهده زن است ، و به همین لحاظ است که در روایات متعدد به زنان توصیه شده است تا تلاش کنند رضایت شوهر را بدست آورند، و دیدیم که قرآن از زنها بعنوان آرامش دهنده یاد نموده است ، در روایتی از حضرت علی علیه السلام نقل شده است که فرمود: وقتی به زهرا نگاه می کردم هر غم و غصه ای که داشتم برطرف می شد.

همچون گل شکفته ، شادی آفرین باشید

زنان باید شادی آفرین خانه باشند، سنگ صبور خانه زن است ، همیشه می باید نبض عواطف و جو اخلاقی خانه را معتدل نگاه دارد، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در آن حدیث زنی را شایسته و پر سود دانست که هر گاه مرد به او نگاه کند شادمان شود، پس گره از ابرو باز کنید، و با استقبال گرم و صورت خندان ، گلهای محبت را در زندگی شکوفا کنید، چرا که حضرت علی علیه السلام فرمود: زن گل است. پس باید همچون گل شکفته ، در گلستان خانواده شادی آفرین باشید.

۲- به شوهر خود در امور دین و دنیا کمک کنید

"ثلاثة للمؤ من فيها راحة ... و امرأة سالحة تعينه على امر الدنيا و الآخرة". امام صادق عليه السلام فرمود: سه چیز برای مؤ من راحتی است، از جمله فرمود: زن شایسته ای که کمک کار او در امر دنیا و آخرت باشد. یک بانوی فهیمه کسی است که علاوه بر انجام مسئولیت خانه و امور تربیتی فرزندان، و وظائف دینی خود، به شوهر خویش در راه انجام کارهای نیک و پسندیده نیز کمک کند، زن می تواند بهترین تشویق کننده مرد در انجام واجبات و ترک محرمات، و بالاتر از آن، انجام مستحبات و ترک مکروهات باشد.

پذیرا شدن میهمان با روی باز از طرف زن و یا توصیه به صله رحم و یا انفاق به نیازمندان ، دقت و مراقبت در انجام امور دینی مثل نماز و روزه و خمس و مانند اینها همراه با قناعت و ایجاد فرصت کار خیر، می تواند کمک مهمی به شوهر باشد. زن می بایست از حساسیت موقعیت خود، در راه انجام امور اخروی و معنویات استفاده کند، تا خود و شوهر و فرزندان خود را در کانونی سرشار از معنویات و منور به نور الهی قرار دهد، در روایت است که بعد از عروسی حضرت فاطمه و حضرت علی پیامبر اکرم از حضرت علی علیه السلام پرسیدند خانواده خود را چگونه یافتی ؟ ایشان جواب داد: "نعم العون علی طاعة الله" فاطمه را بهترین کمک در راه فرمانبرداری خدا یافتیم. اینطور نباشد که بانوان در امور دنیا صرفه جو و کمک کار باشند، اما در امور آخرتی دریغ کنند، و یا مانع شوهر باشند. شوهر و فرزندان خود را به نماز به روزه و به انفاق ، به قرائت قرآن ، به مسجد و جماعت و جلسات و دوستی و صفا دعوت کنید.

۳- امانتداری

زن باید نسبت به اموال و اسرار شوهر امین باشد. "و زوجه مؤ منه تسره اذا نظر الیهما و تحفظه اذا غاب عنها فی نفسها و ماله پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از خداوند عزوجل نقل می کند که فرمود: وقتی بخواهم خیر دنیا و آخرت را برای مسلمانی گرد آورم (چهار چیز به او می دهم اول) دلی متواضع و با پروا (دوم) زبانی که با آن ذکر گوید، (سوم) بدنی که بر بلا صبر و استقامت کند (چهارم) زن با ایمانی که چون به او نگاه کند، خوشحال و شاد شود، و در نبودن شوهر عقیف و در اموال شوهرش امین باشد.

یکی از صفات مهم که بانوان باید آن را به شدت رعایت کنند امانت داری است ، طبیعت و صمیمیت زندگی مشترک ایجاب می کند که زن و مرد، نسبت به برخی اسرار یکدیگر آگاه شوند و می بایست ، تا آخر عمر آن را در سینه نگاه دارند. حفظ عفت برای زن در وقتی شوهر غایب است و دوری از نامحرم و با دیگران سخنان تحریک آمیز نگفتن ، مقتضای امانت و عفت است. اسرار خانوادگی همانند کمبودهای اقتصادی ، یا روحی و اخلاقی و یا نواقص جسمی ، همه و همه باید مثل یک امانت نگه داری شود، زن یا مردی که نتواند زبان خود را کنترل کند و نسبت به آبروی خود و همسر خود و یا خانواده بی اعتنا باشند، زندگی موفق نخواهد داشت.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: "المجالس بالامانة" مجلسها امانت است ، هر چه در خانه می گذرد و یا گفته می شود، مخصوصاً مسائل زناشویی قابل بازگو کردن نیست ، هر چند طرف شما پدر یا مادر و مانند اینها باشد. در این میان مواظب باشید، هنگام عصبانیت و خشم مبادا سخنی بر زبان آرید و یا رازی را پیش دیگران فاش کنید که دلالت بر پستی و سردی رابطه شما کند، که در این صورت ، در صلح و صفا را بر روی خود بسته آید. بعد دیگر امانت داری که بیشتر به بانوان اختصاص دارد، حفظ اموال شوهر در خانه است ، تمامی اموال مرد، در دست همسرش امانت است ، و می باید به قانون امانت با آنها رفتار کند، بنابراین استفاده نابجا از وسایل زندگی ، عدم مراقبت از ابزار و اثاث خانه ، و عدم دقت در استفاده از آنها و بی توجهی در پخت و پز، که موجب خسارت و صدمه بر اموال می شود، خلاف امانتداری است. یک بانوی آگاه هیچوقت بی اجازه و بدون رضایت شوهر چیزی به کسی نمی دهد، بیش از حد معمول میهمان دعوت نمی کند، در مراقبت از لباسها و ظروف دقت می کند، و خلاصه در زندگی اعتماد کامل شوهر را نسبت به خویش جلت می کند.

آیا مثل این زن پیدا می شود؟ !

اصمعی می گوید: در بیابان می رفتم که به خیمه ای رسیدم ، بانویی از خیمه بیرون آمد که در زیبایی چون آفتابی بود که از افق طلوع می کند یا چون ماه که از پشت ابر تیره نمایان شود، پیش آمد و (به رسم میهمان نوازی) به من خوش آمد گفت : سپس اشاره کرد به مکانی که فرود آیم ، از مرکب ، پائین آمدم و ظرف آبی در خواست کردم ، گفت :

شوهری دارم که بی اجازه او نمی توانم در آب و نان او دست بزنم ، و از او هم اجازه نگرفته ام که میهمان را ضیافت کنم ، بله خودم اجازه دارم که چون تشنه و گرسنه شدم به

مقدار احتیاج مصرف کنم اما اکنون تشنه نیستم ، وگرنه سهم آب خود را به تو می دادم ولی شربتی از شیر که غذای من است به تو می دهم ، و سپس ظرف شیری را پیش من نهاد، اصمعی می گوید من از عقل و زبان گویا و ملیح وی متحیر ماندم. در این هنگام عربی سیاه چهره از گوشه بیابان پیدا شد با صورتی بسیار زشت ، وقتی مرا دید مرحبا گفت ، زن پیش دوید و عرق پیشانی وی را پاک کرد و چنان او را خدمت کرد که زنان برده به صاحبان خود نمی کنند، فردا که خواستم بروم به آن زن گفتم ، عجب است که زیباروئی مثل تو به زشت روئی مثل شوهرت ، چنین دلبسته است و با وجود این زشتی ، به او این همه خدمت می کنی ؟ زن گفت :

حدیثی شنیده ام که رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده است : ایمان دو نیمه دارد، نصف آن صبر است و نصف دیگرش شکر، چون خداوند به من زیبایی عطا کرده است ، من سپاسگزاری می کنم و در مقابل آن سختی که از نا زیبایی صورت شوهرم متحمل می شوم ، صبر می کنم تا تمام ایمانم سالم ماند، اصمعی گوید از این سخن بسیار تعجب کردم و به او گفتم: در عفت و پارسائی مثل تو ندیدم.

۴- کم خرج باشید

"المراه الصالحة احد الكاسبين". پیامبر اکرم (ص) فرمود: همسر شایسته یکی از دو کاسب است. یکی از وظائف مهم زن ، تعدیل خواسته های خویش نسبت به در آمد زندگی می باشد، زن نباید تنها به خواسته های خود و یا فرزندان و یا مخارج زندگی نظر کند، و امکانات و مخارج مرد را نادیده بگیرد، و با ناراحتی و خشم و بهانه گیری زندگی را تلخ و سخت نماید. آری طبق آن حدیث شریف ، هرگاه زن با عقل و سلیقه خود خوشبختی خانواده را تاءمین کند، اثر کار او کمتر از کسب و کار شوهر نیست ، زیرا حفظ درآمد همانند تلاش برای درآمد ارزشمند است . و در روایتی حضرت فاطمه علیهاالسلام به حضرت علی علیه السلام فرمود: پیامبر به من فرمود: از پسر عمویت (حضرت علی) چیزی نخواه ، اگر آورد که خوب وگرنه از او درخواست مکن. (یعنی او را تحت فشار قرار نده).

زن با برکت

"من برکت المراء خفه مؤ متها و تیسیر ولدها". امام صادق علیه السلام فرمود: از برکت زن این است که کم خرج و آسان زا باشد. بنابراین بانوان برای هرچه بیشتر شدن این برکت باید تلاش کنند، البته، تنگ نظری نابجا، و صرفه جوئی های احمقانه، که موجب آبرو ریزی و مریض شدن و سخت گیریهای بی مورد می شود، با قناعت و اعتدال در زندگی فرق دارد. سخن در تناسب درآمد و مخارج است، نه بخیل بودن و با وجود امکانات، بخاطر حرص و بخل، خود و خانواده را تحت فشار قرار دادن.

۵- اطاعت

"اذا صلت المراء خمسها و صامت شهرها و حجت بیت ربها و اطاعت زوجها و عرفت حق علی(علیه السلام) فلتدخل من ای ابواب الجنان شئت" امام صادق علیه السلام فرمود: زن وقتی نمازهای پنجگانه را بجا آورد و ماه مبارک رمضان را روزه بگیرد و حج خانه خدا را (در صورت استطاعت) انجام دهد و از شوهرش اطاعت کند، به حق حضرت علی علیه السلام نیز آگاه باشد، از هر دری از درهای بهشت که خواست وارد شود.

امام باقر علیه السلام فرمود: زنی نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمده عرض کرد: یا رسول الله حق شوهر بر زن چیست؟ حضرت فرمود: او را اطاعت کند و نافرمانی نکند، از خانه او چیزی صدقه ندهد و روزه مستحبی نگیرد مگر با اجازه شوهر، که اگر بی اجازه خارج شود، ملائکه آسمان و زمین و ملائکه رحمت و غضب همه او را لعنت می کنند تا برگردد. آن زن پرسید: یا رسول الله چه کسی بیش از همه بر گردن مرد حق دارد؟ حضرت فرمود: پدر، باز آن زن پرسید: چه کسی بیش از همه بر زن حق دارد؟ حضرت فرمود: شوهر

در خانه بنشین و از شوهرت اطاعت کن

در زمان پیامبر صلی الله علیه و آله مردی از انصار بخاطر کاری به مسافرت رفت و با زنش عهد کرد که از خانه بیرون نرود تا او برگردد، در این میان پدر آن زن مریض شد، به پیامبر پیغام داد که شوهرم به سفر رفته و با من عهد کرده که از خانه بیرون نروم تا برگردد، اما اکنون پدرم مریض شده آیا دستور می دهی به عیادت او بروم؟ حضرت فرمود: نه در خانه ات بنشین و حرف شوهرت را گوش کن، تا این که پدرش مُرد، آن زن به پیامبر پیغام داد یا رسول الله پدرم

مرد آیا دستور می دهی (در مراسم) او حاضر شوم؟ حضرت فرمود نه در خانه ات بنشین و از شوهرت اطاعت کن، وقتی پدرش را دفن کردند، پیامبر شخصی را نزد آن زن فرستاد که به او بگوید، همانا خداوند تو را و پدرت را به خاطر اطاعت تو از شوهرت آمرزید.

اختیارش با شوهر است

در روایت است که یهود مدینه که در همسایگی حضرت فاطمه علیها السلام بودند، مجلس عروسی داشتند، نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمدند و از حضرت تقاضا کردند به خاطر حق همسایگی، اجازه دهد دخترش حضرت فاطمه علیها السلام به مجلس آنها آید و مجلس آنها را رونق دهد، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: فاطمه همسر علی بن ابیطالب است، و در اختیار اوست، (یعنی زن هر چقدر هم با فضیلت باشد برای خروج از خانه باید از شوهرش اجازه بگیرد).

آراسته بودن

"لا ینبغی للمرأة تعطل نفسها و لو تعلق فی عنقها قلادة" - زن همواره باید برای شوهر آراسته باشد. امام باقر علیه السلام فرمود: برای زن سزاوار نیست که (رسیدگی به) خود را رها کند، گرچه با انداختن یک گردنبند باشد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نیز به زنی که از حقوق شوهر پرسیده بود فرمود: بر زن است که با بهترین عطر، خود را خوشبو کند، و بهترین لباس خود را بپوشد، و با بهترین زینت خویش، خود را زینت دهد و هر صبح و شب خود را بر شوهر عرضه کند.

آئین همسر داری: قسمتی از روایات اسلامی در کیفیت شوهر داری

جهاد زن

"جهاد المرأة حسن التبعل" امام هفتم علیه السلام فرمود: جهاد زن به نیکو شوهر داری کردن است (زیرا زندگی و سامان دادن به آن و دست و پنجه نرم کردن با مشکلات مادی و معنوی کمتر از جهاد نیست).

رضایت شوهر برای بانوان اصل است

زنی نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمده بود کاری داشت حضرت فرمود، مادران مشتاق و با محبت به فرزندان خود، اگر نبود برخورد تند آنها به شوهرانشان به آنها گفته می شد بی حساب وارد بهشت شوید (بانوان در گفتار و رفتار در خواسته‌های خود همواره باید توجه داشته باشند که رضایت شوهر برای ایشان یک اصل است که سعادت آنها تا حد زیادی به آن بستگی دارد لباس و خانه و اثاث و سایر اشیاء اگر با خشم شوهر همراه باشد بی ارزش و ناچیز است).

غسل توبه

امام صادق علیه السلام فرمود: هر زنی که شب بخوابد در حالی که شوهرش بر او به حق خشمگین باشد، هیچ نمازی از او قبول نیست تا اینکه شوهرش از وی راضی گردد، و هر زنی که برای غیر شوهر خود را خوشبو کند، خداوند هیچ نمازی از او قبول نکند تا اینکه از خوشبو کردن غسل کند همچنانکه از جنابت غسل می کند.

این زن کارمند خداست.

مردی به پیامبر صلی الله علیه و آله عرضه داشت : همسری دارم که چون وارد خانه می شوم به استقبال می آید و هنگام بیرون رفتن بدرقه ام می کند، و چون مرا غصه دار ببیند می گوید: چرا ناراحتی ؟ اگر به خاطر روزی است که دیگری (خدا) عهده دار است و اگر به خاطر آخرت است ، خدا غصه ات را زیاد کند (تا بیشتر به فکر قیامت باشی و مرتکب حرام نشوی). پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: همانا خداوند کارمندی دارد که این زن از کارمندان خداست برای او نیمی از اجر شهید است.

پاداش زن صبور

"من صبرت علی سوء خلق زوجها اعطاها مثل ثواب آسیه بنت مزاحم. " پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر زنی که بر بد اخلاقی شوهرش صبر کند مانند پاداش آسیه دختر مزاحم به او عطا می کند (آسیه همسر فرعون بود که ایمان آورد و زیر شکنجه‌های وحشیانه شوهرش جان داد).

زن و رضایت شوهر:

"ویل لامرأة اغضبت زوجها و طوبی لامرأة رضی عنها زوجها" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: وای بر زنی که شوهر خویش را به خشم آورد، خوشا به حال زنی که شوهر از وی خوشنود باشد.

علاقه به شوهر

امام صادق علیه السلام فرمود: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از جنگی که در آنها عده بسیاری از مسلمانان آسیب دیده بودند برمی گشت ، عده ای از زنها به استقبال آمده از شهدای خود می پرسیدند، زنی نزدیک شد و گفت یا رسول الله فلانی چه شد؟ حضرت فرمود با تو چه نسبتی دارد؟ گفت برادرم است حضرت فرمود: خدای را سپاس گوی (بخاطر توفیق شهادت برادرت) و استرجاع کن (بگو انا الله و انا الیه راجعون یعنی ما همه برای خدائیم و به سوی او بر می گردیم) همانا او شهید شد، آن زن نیز سپاس گفت و استرجاع کرد، سپس عرض کرد: یا رسول الله فلانی چه شد؟ حضرت فرمود با تو چه نسبتی دارد، عرض کرد: شوهرم است . حضرت فرمود: خدای را سپاس گوی و استرجاع کن که او شهید شد، زن (که به شدت ناراحت شده بود) عرض کرد وای از ذلت ، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: گمان نمی کردم زنی اینقدر راجع به شوهرش غصه دار شود تا این زن را دیدم.

وضع اقتصادی و شوهر داری حضرت زهرا علیها السلام

امام باقر علیه السلام روایت کند که حضرت فاطمه علیها السلام کارهای خانه و آرد خمیر کردن و نان پختن و جاروب کردن را به عهده گرفت ، حضرت امیر عهده دار شد که کارهای بیرون از خانه مثل آوردن هیزم و غذا را انجام دهد.

روزی حضرت امیر علیه السلام به حضرت فاطمه علیها السلام فرمود: آیا چیزی (از غذا و خوراکی) نزد شما هست ؟ حضرت زهرا علیها السلام گفت : سوگند به آن خدایی که ، تو را گرمی داشت ، سه روز است که چیزی نداریم تا بیاورم . حضرت امیر علیه السلام فرمود: چرا به من نگفتی ؟ عرض کرد: پیامبر مرا نهی فرموده از اینکه از شما چیزی بخواهم و به من فرمود: از پسر عمویت چیزی مخواه ، اگر چیزی آورد که خوب و گرنه از او درخواست مکن ، و در روایتی آمده است که فرمود: از خدایم حیا می کنم که شما را وادار کنم به چیزی که در توان نداری ،

امیرالمؤمنین از خانه بیرون آمد، از شخصی دیناری قرض گرفت تا چیزی تهیه کند، وقتی برمی گشت هوا تاریک بود، در میان راه مقداد ابن اسود (از یاران با وفای پیامبر صلی الله علیه و آله) را دید (که شب هنگام در کوچه سرگردان بود) حضرت از او پرسید: چرا این وقت بیرون آمده ای؟ مقداد گفت: ای امیرالمؤمنین سوگند به آنکه حق تو را بزرگ داشته است به خاطر گرسنگی بیرون آمدم، از امام باقر علیه السلام سؤال شد آیا آن زمان پیامبر زنده بود؟ فرمود: آری. حضرت امیر به مقداد فرمود: من نیز بخاطر همین بیرون آمده ام، و یک دینار قرض کرده ام ولی تو را بر خود مقدم می دارم، آن پول را به مقداد داد و برگشت، همینکه به خانه آمد، دید که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نشسته اند و حضرت فاطمه (س) نماز می خواند و در مقابل ایشان ظرفی سرپوشیده قرار دارد: حضرت فاطمه بعد از نماز سرپوش را از ظرف برداشت، ظرف آبگوشتی بود که نان و گوشت در آن بود. حضرت امیر علیه السلام پرسید: ای فاطمه این را از کجا آورده ای؟ حضرت زهرا عرض کرد: از نزد خداست، خداوند به هر که بخواهد بی حساب روزی می دهد!

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به حضرت امیر علیه السلام فرمود: می خواهی راجع به همانند تو و او بگویم؟ عرض کرد: آری، پیامبر فرمود مثل تو همانند زکریا است که چون نزد مریم در محراب عبادت رفت، دید غذایی نزد مریم است، پرسید ای مریم این غذا از کجاست؟ مریم گفت: این از نزد خداست، خداوند هر که را بخواهد بی حساب روزی می دهد. امام باقر علیه السلام فرمود: سپس همگی تا یک ماه از آن می خوردند و این همان ظرف است که حضرت قائم علیه السلام از آن غذا می خورد و اکنون نزد ماست.

فاطمه بانوی نمونه اسلام

او دختر پیامبر اسلام است، شوهرش علی بن ابیطالب بعد از پیامبر نظیر ندارد، گرچه حوادث روزگار نگذاشت تا بتوانیم از کمالات و معنویات حضرتش، آن طور که باید مستقیماً درس بگیریم و در مدت کوتاهی راه شهادت را پیمود اما کسانی که با عظمت امیرالمؤمنین آشنا هستند می توانند از این راه به عظمت زهرای مرضیه پی ببرند، چرا که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: اگر علی علیه السلام نبود برای زهرا همتائی نبود، زهرا همتای علی علیه السلام است و همتای علی علیه السلام بودن عظمتی می خواهد که در تصور نمی گنجد، در دورانی ازدواج کرد که اوج جهاد اسلام بود هر لحظه شیپور جنگی نواخته می شد و این شوهر والامقام بود که با فداکاری خود قامت اسلام را راست نگاه می داشت و این فاطمه علیهاالسلام

بود که در این راه مقدس ، شوهر را کمک می کرد و هرگز تاریخ نشان نمی دهد که از شرکت شوهر در این نبردها اظهار نگرانی کرده باشد، و درست در همان زمان که فقر و فشار اقتصادی شدیدی بر زندگی مسلمانها مخصوصا خاندان پیامبر حاکم بود، او با آغوش باز جهاد را و فشار اقتصادی را که گاهی موجب می شد تا چند وعده فرزندانش غذا نمی خوردند و با بهانه آنها را می خواباند برای پیشبرد اسلام پذیرا می شد، جهاد و فقر نه تنها او را از اسلام دور نکرد که برعکس بر عبادت و راز و نیاز دائمی او افزود، گرفتاریهای اقتصادی و مسائل سیاسی و خانوادگی هرگز او را از خدا بازداشت و از همان لحظات گرفتاری نیرو می گرفت ، ارزش را به دارائی نمی داد و نداری را علامت بدبختی نمی پنداشت با اینکه دختر پیامبر بود هرگز به این نسبت بر شوهر فخر و تکبر نکرد با آن عظمت ، در خانه کار می کرد و کار در منزل را عار نمی پنداشت و بعنوان روشنفکری و ارزش بدنبال کار در خارج از منزل و یا خودنمایی نبود. و مهمتر از همه فرزندان به جامعه تحویل داد مانند امام حسن و امام حسین و زینب و کلثوم ، که جهان اسلام به وجودشان افتخار می کند.

امام حسین به دامن مادر افتخار می کند

آری آنگاه که به سالار شهیدان حسین ابن علی علیه السلام فرزند فاطمه علیهاالسلام پیشنهاد بیعت با یزید را می کنند پاسخ می دهد که این زنازاده (عبیدالله ابن زیاد) فرزند زنازاده مرا میان دو کار مخیر کرده است : مرگ و ذلت و هیهات مِنَ الذَّلَّةِ ، و چه دور است از ما ذلت خدا و رسول او و مسلمانان و دامنهای پاک و پاکیزه و سرهای پر حمیت و جانهایی که هرگز طاعت فرومایگان را بر کشته شدن مردانه ترجیح ندهند، برای ما ذلت نپسندند، او به دامن پاک که او را پرورش داده یعنی دامن مادر بزرگوارش زهرای مرضیه استدلال می کند که دامن زهرا زبونی نمی پذیرد.

جهاد فاطمه علیهاالسلام

حضرت زهرا علیهاالسلام در حالی که شوهرش را به جهاد می فرستاد و در میان خانه کار می کرد و زندگی را سر و سامان می داد و با فقر و تنگدستی دست و پنجه نرم می کرد و عبادت خدا را به بهترین وجه انجام داده و فرزندانش را هم برای جهاد تربیت می کرد، با این همه خود نیز به جهاد می پرداخت ، جهادی مقدس و بزرگ ، بگونه ای که امروز هر کس برای نگارش زندگی زهرا قلم بدست بگیرد ناچار است مبارزه او را با ستمگران بنگارد و آن حوادث

افتخار آفرین ولی دردناک را بازگو کند و با صراحت حکومت ستمکاران را رسوا کند، و چنان سیاستمدار و متفکرانه جهاد می کرد که سفارش کرد بعد از شهادتش هم مراسم تدفین او مخفیانه باشد تا این لکه ننگ همیشه بر دامن دشمنانش بیفتد که چرا تنها بازمانده پیامبر بعد از پدر چند ماهی بیش زندگی نکرد و مظلومانه شهید شد و چرا مظلومانه تشییع و مخفیانه دفن شد و قبرش هم مجهول ماند، و آفرین بر این جهاد و جهادگر.

بخش دوم: وظایف مرد یا آداب زن داری

مرد بعنوان سرپرست خانواده و تنظیم کننده برنامه زندگی، دارای وظائفی است، که باید آن را مراعات کند، از نظر اقتصادی، مرد مسئول تأمین مخارج همسر و فرزندان می باشد و باید در حد توان خود به این مهم بپردازد، اما مسئولیت مهم او همان تربیت و اخلاق پسندیده در خانه است، که در بحث خانواده توضیح خواهیم داد، اینک پاره ای از روایات و دستورات اسلامی در رابطه با وظائف مرد نسبت به همسر خویش ذکر می شود.

فرمان خدا در مورد بانوان:

"عاشروهنّ بالمعروف " خداوند راجع به رفتار شایسته با همسر می فرماید: با زنهای خود به نیکوئی رفتار کنید. آری، این جمله در عین کوتاهی، حدود برخورد با همسر و کیفیت رفتار با او را تعیین می کند و می فرماید مرد نباید در رفتار نسبت به همسر، از حد اعتدال خارج شود، ظلم و بداخلاقی و بخل و سختگیری، خلاف دستور خداست، همچنانکه رها کردن همسر، مراقبت او نبودن، مطیع کامل زن بودن و خرجهای بیهوده و سستی های ناپسند نیز درست نیست، مرد باید با همسر از حد اعتدال خارج نشود، نه ظلم کند و نه خود را رها و در اختیار همسر قرار دهد. حضرت علی علیه السلام فرمود: هر مردی که امور او را زن بگرداند ملعون است.

زن گل است با او مدارا کنید:

"فان المرأه ریحانه و لیست بقهرمانه". امیرالمؤمنین علیه السلام در ضمن سفارشات خویش به فرزندان محمد حنفیه فرمود: ای پسر من وقتی قوی هستی بر طاعت خدا قوی باش (ظلم نکن، به مردم خدمت کن) و چون ناتوان شدی از معصیت خدا ناتوان باش (حقوق مردم را ضایع مکن) اگر بتوانی که زن را بیش از آنچه مربوط به خود اوست، اختیار ندهی، انجام ده، چرا که این کار جمال

زن را پیوسته و خاطرش را آسوده و حال او را نیکو می کند، همانا زن گل است نه قهرمان ، با او به هر حال مدارا کن و نیکو برخورد نما تا زندگی تو با صفا شود.

با همسر خود خوب رفتار کنید:

"رحم الله عبدا احسن فیما بینه و بین زوجته" امام صادق علیه السلام فرمود: رحمت خدا بر آن بنده ای که با همسرش به نیکی رفتار کند، همانا خداوند زن را در اختیار او قرار داده و او را سرپرست وی کرده است. پس باید با این امانت به خوبی برخورد کند.

با زنها، زیبا صحبت کنید:

"فداروهن علی کل حال و احسنوا لهن المقال لعلهن یحسن الفعالمین" امیرالمؤمنین علیه السلام در ضمن بیاناتی که راجع به صفات ناپسند (برخی) بانوان همانند خودپسندی و تکبر، ناشکری و بی صبری و مانند اینها ایراد نمود و توصیه فرمود که مراقب زنها باشید تا به هلاکت نیفتند و سرپرستی خانواده را به آنها نسپارید فرمود: با زنها در هر حالی مدارا کنید (سخنان تند و زشت بر زبان نیاورید) شاید (در اثر این رفتار نیکویی شما) آنها کارهای خود را درست کنند.

اذیت و آزار به همسر مجازات دارد

بزرگی از علماء اعلام و سلسله جلیله سادات که شاید از ذکر نام شریفش راضی نباشد نقل فرمود: وقتی پدر علامه ام را در خواب دیدم و پرسشهایی از ایشان نموده و پاسخهایی شنیدم ، پرسیدم : ارواحی که در عالم برزخ معذبند، عذاب و سختیهای آنها چگونه است ؟ در پاسخ فرمود: آنچه برای تو که هنوز در عالم دنیا هستی از عذاب برزخ و ناچاری آن می توان بیان کرد مثل آن است که در دره ای باشی و از چهار سمت کوههای بسیار مرتفعی که هیچ توانایی بر بالا رفتن از آنها نباشد تو را بر گرفته باشد و در آن حال گرگی هم تو را دنبال کند و هیچ راه فراری از او نباشد (عذاب برزخ هم چنین است) پرسیدم : آیا خیراتی که در دنیا برای شما انجام داده ام به شما رسیده و کیفیت بهره مندی شما از خیرات ما چگونه است ؟ در پاسخ فرمود: بلی تمام آنها به من رسیده است و اما کیفیت بهره مندی از آنها را هم با ذکر مثالی برای شما بیان می کنم. هرگاه در حمام گرم و بسیار پر جمعیتی باشی که در اثر بخار و حرارت ، نفس

کشیدنت سخت باشد در آن حال گوشه درب حمام باز شود و نسیمی خنک به تو برسد چقدر شاداب و راحت و آزاد می شوی؟! چنین است حال ما هنگام رسیدن خیرات شما!

صورت نورانی و لبهای چرکین

ایشان می گوید: چون بدن پدرم را سالم و نورانی دیدم و تنها لبهای او زخمی و آلوده به چرک خون بود از ایشان سبب زخم بودن لبهایش را پرسیدم و گفتم اگر کاری از دست من بر می آید برای بهبود لبهای شما بفرمائید تا انجام دهم؟ در پاسخ فرمود: تنها علاج آنها بدست علویه مادر شما است، زیرا سبب اهانتی بود که در دنیا به او می نمودم و چون نامش سکینه است و هر وقت او را صدا می زدم خانم سکو می گفتم، او رنجیده خاطر می شد، اگر بتوانی او را از من راضی کنی امید بهبودی هست. ایشان از خواب بیدار شده گوید: این مطلب را به مادرم گفتم در جواب گفت: بلی پدر شما هر وقت مرا می خواند از روی تحقیر می گفت خانم سکو و من سخت آزرده و رنجیده می شدم ولی اظهار نمی کردم وبه احترام ایشان چیزی نمی گفتم و چون فعلا گرفتار و ناراحت است او را حلال نموده و از او راضی هستم و از صمیم قلب برایش دعا می کنم.

زن خوب سعادت است

"من سعادة المرء الزوجة الصالحة" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: از خوشبختی مرد، داشتن زن شایسته است.

دست روی همسر بلند نکنید

"انی اتعجب ممن يضرب امراته و هو بالضرب اولی منها" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرموده: تعجب می کنم از مردی که همسرش را می زند در حالی که خویش مستحق تر است به کتک خوردن. (خود دهها خطا را انجام داده است اما تحمل یک خطا را ندارد).

خشونت و محبت؟! !

"ایضرب احدکم المرأه ثم یظل معانقها" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که همسرش را می زند چگونه دست در گردن او می کند. (وقتی کانون زندگی باید با شعله های محبت گرم باشد، زدن همسر به شدت از این صمیمیت می کاهد).

گذشت و مروت

آورده اند که مردی زن زیبایی داشت ، چند سالی با کمال خوشی با هم زندگی نمودند، تا اینکه ناگاه زن در اثر آبله صورتش از زیبایی افتاد. شوهر جوانمرد وی برای اینکه مبادا همسرش از این حادثه خجالت کشد و غمگین شود، روزی چون سر از خواب برداشت ، شروع کرد به فریاد کردن و گریستن و بر سر و صورت می زد، زن پرسید چه شده است ؟ گفت : دریغا که هر دو چشم من نابینا شده و جایی را نمی بینم ، و مدت بیست سال باقیمانده عمر خود را با این حال سپری کرد، تا مبادا همسرش از زشتی رخسارش خجالت کشد.

عفو حق زن است

اسحاق ابن عمار می گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم : حق زن بر شوهر چیست ؟ حضرت فرمود: شوهرش او را سیر کند، لباس بپوشاند، و اگر خطائی کرد از او در گذرد.

حضرت هود و همسر ایشان

حضرت هود یکی از پیامبران الهی است ، او همسر بدی داشت ، اما برایش دعا می کرد، از علت این کار پرسیدند؟ فرمود: خداوند هیچ مؤ منی را نیافرید. مگر اینکه دشمنی دارد که او را اذیت می کند! دشمن من هم همین زن من است ، اگر دشمنم در اختیار خودم باشد بهتر از این است که من در اختیار دشمنم باشم.

پاداش مرد صبور

"من صبر علی خلق امرأه سیئه الخلق و احتسب فی ذلک الاجر اعطاه الله ثواب الشاکرین"
پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر مردی که اخلاق بد همسر خود را به خاطر پاداش آن ، تحمل کند، خداوند پاداش شاکرین به او عطا خواهد نمود.

مهربانی و محبت به بانوان

"العبد كلما ازداد للنساء حبا ازداد في الايمان فضلا" امام صادق عليه السلام فرمود: بنده هر چه محبتش به بانوان زیادتر شود ایمانش بیشتر فضیلت می یابد.

شیرینی جاودانه

"قول الرجل للمراه انى احبك لا يذهب من قلبها ابدا" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: شوهری که به همسرش بگوید دوستت دارم ، این سخن همیشه در دل زن خواهد ماند. (زیرا بانوان دوست دارند خود را محبوب شوهر ببینند و این اظهار محبت ، نشان دهنده علاقه و موجب محبت نیز می شود)

سفارش نسبت به زن

"اوصانى جبرئيل بالمراه حتى ظننت انه لا ينبغى طلاقها الا من فاحشه مبينه". پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: جبرئیل آنقدر راجع به زن به من سفارش کرد که گمان کردم جز در کار زشت آشکار، نمی شود زن را طلاق گفت.

با غیرت باشید

"يا اهل العراق نبئت ان نسائكم يدافعن الرجال في الطريق اما تستحيون لعن الله من لا يغار" حضرت امیر علیه السلام فرمود: ای اهل عراق (ای مردم) شنیده ام که زنهای شما در راه رفتن با مردها برخورد پیدا می کنند، آیا خجالت نمی کشید، خدا لعنت کند بی غیرتها را. (هیچ لزومی ندارد بانوان برای مسائل جزئی در کوچه و بازار تردد کنند و موجب تحریک و تهییج غرائز دیگران شوند آن هم با عدم رعایت مسائل عفت در لباس و سخن و حرکات خود.

این مرد جهنمی است

"من اضر بامراءه حتى تفتدى منه نفسها لم يرض الله له بعقوبه دون النار" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر مردی که همسرش را آزار دهد تا مهرش را ببخشد و جانش را آزاد کند، خداوند به کمتر از جهنم او راضی نخواهد شد.

بی غیرتی پستی است

"كان ابي ابراهيم غيورا و انا اغير منه و ارغم الله انف من لا يغار من المؤمنين". پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: پدرم ابراهیم با غیرت بود و من از او با غیرت ترم، خدا به خاک مالد بینی آن مؤمنی را که غیرت ندارد (شوهر باید تا می تواند همسر خود را از معاشرت نامشروع در اعمال و مجالس حفظ کند، بی حجابی یا بد حجابی، شوخی با اجانب و شرکت در محافل نامحرم بدون ضرورت، از کم غیرتی مرد است.

همسرانتان را حفظ کنید

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: به پدران خود نیکی کنید تا فرزندانان به شما نیکی کنند، نسبت به زنان مردم عفت پیشه کنید تا زنان شما با عفت باشند.

این هم صدقه است

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به مردی فرمود: آیا امروز را روزه داری؟ (گویا جمعه بوده است) گفت: نه. فرمود: به فقیری غذا داده ای؟ گفت: نه. فرمود: برو نزد خانواده ات که این خود انفاق است.

بیشترین خیر در زنهاست

"اکثر الخیر فی النساء" امام صادق علیه السلام فرمود: بیشترین خیر در زنهاست (شکم مادر و اخلاق و پرورش او سرمنشاء استعداد و پیشرفت هر خدمتگزار و خیراندیش است). و می شود معنای حدیث این باشد که: نسبت به بانوان نیکی بسیار نمائید.

اینجا اطاعت نکنید

حضرت امیر علیه السلام فرمود: هر که در چهار چیز به حرف زنش گوش دهد، خداوند به صورت ، او را در آتش افکند، گفتند آنها چیست ؟ فرمود: در پوشیدن لباس نازک ، در رفتن به حمامها (زیرا رعایت عفت کلام و بدن را نمی کنند) در رفتن به عروسی (زیرا رعایت حجاب و جدائی زن و مرد نمی شود بعلاوه بد زبانیها، چشم و هم چشمی و تفاخر بی جا و بهانه جوئیها از اثرات این مراکز است) و نوحه خوانیها (که سابقا برای اموات خود می گرفتند و زنها مراعات مسائل اسلامی را نمی کردند، بطور کلی مرد باید مراقب رفت و آمدهای همسر خود باشد و او را از رفتن به مجالسی که زمینه ساز فساد و موجب وسوسه شیطانی می باشد منع کند).

به سخن این زن گوش ندهید

"طاعة المرأة ندامة" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: اطاعت کردن از زن پشیمانی آورد. مؤلف گوید: شاید منظور از این حدیث و امثال آن ، اطاعت از بانوانی است که عقل و دین آنها اسیر هواها و هوسهای بی مورد است ، همچنانکه در بسیاری از افراد مشاهده می شود، بانوانی که توقعات بی جا از شوهران خویش دارند و بدون در نظر گرفتن ضروریات زندگی و درآمد و شئونات خانواده چه بسا روی چشم و هم چشمی و یا احياناً احساسات بی جا، در خواستهائی می کنند، انجام این دستورات موجب ندامت است ، آن بانوئی که از روی کم فکری ، شوهرش را تشویق به جدائی از پدر و مادر و یا فامیل می کند اطاعتش ندامت می آورد، آن بانوئی که شوهرش را وادار به حرام و مخارج حرام و یا بیهوده می کند اطاعتش موجب ندامت است ، آن بانوئی که هنگام جنگ و شهادت ، شوهر و فرزندانش را تشویق به سستی می کند اطاعتش موجب ندامت است ، آن بانوئی که شوهرش را و یا دختری که پدرش را تشویق به خریدن وسائل گمراه کننده و یا تفریحات ناسالم و یا مجالس گناه و یا خریدن لباسهای ناهنجار می کند اطاعتش موجب ندامت است ، خلاصه آنکه بانوان باید در خواستههای خود را مطابق عقل و درایت و دین قرار دهند نه طبق احساسات و هوسهای بیهوده همچنانکه مردها باید در انجام تقاضاهای بانوان طبق عقل و درایت و دین عمل کنند و زمام زندگی را خود بدست گیرند نه همسرانشان.

مشورت با همسر شایسته او را سعادت مند کرد

امام هفتم موسی ابن جعفر علیه السلام فرمود: در بنی اسرائیل مرد شایسته ای بود که همسر شایسته ای نیز داشت ، شبی در خواب دید که به او خبر دادند، عمر تو فلان مقدار است

و چند سال را برای او معین کردند، و به او گفتند: خداوند مقدر کرده است نصف عمرت را در وسعت و ثروت باشی و نصف دیگر را در تنگدستی باشی، حالا خودت انتخاب کن، کدامیک را می خواهی اول بگذرانی؟ آن مرد در خواب جواب داد: من همسر شایسته ای دارم که شریک زندگی من است، با او مشورت می کنم و جواب می دهم، چون صبح شد خواب خویش را با همسرش در میان گذاشت، زنش گفت: نیمه اول را انتخاب کن، اول در عافیت باشیم، شاید خداوند به ما رحم کند و نعمت خود را بر ما تمام کند. شب بعد، همان شخص به خواب او آمد و پرسید: تصمیم تو چه شد؟ آن مرد گفت: نیمه اول را انتخاب کردم، قبول شد، از آن به بعد دنیا از هر طرف به او رو کرد و نعمتش زیاد شد، همسرش به او گفت: به فامیلت و نیازمندان رسیدگی کن، به همسایه و برادرت خدمت کن و بخشش نما، تا اینکه نیمه اول تمام شد و آن وقت موعود فرا رسید، باز آن مرد در خواب دید، اینبار به او گفت: خداوند متعال از این کار خیر تو تشکر نمود و مقدر نمود تا آخر عمر در رفاه و ثروت زندگی کنی.

خیر دنیا و آخرت در چهار چیز است

نوه امام مجتبی علیه السلام از مادرش دختر امام حسین علیه السلام و ایشان از امام حسین و ایشان از پدرشان حضرت علی علیه السلام و ایشان از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت می کند که فرمودند:

کسی که در دنیا به او چهار چیز داده شود، خیر دنیا و آخرت را به او داده اند، و بهره خود را از دنیا برده است ۱- ورع و پرهیزکاری که او را از حرام باز دارد ۲- اخلاقی که میان مردم زندگی کند ۳- بردباری که با آن نادانی مردم را دفع کند ۴- زن شایسته ای که او را در دین و دنیا کمک دهد

صفات که زنان در مردان می پسندند

۱- مال و ثروت، چرا که موجب رونق خانه و زندگی و زیبایی جامه و خانه می شود و این امور مورد توجه بانوان است، اما مرد می بایست با عقل و فکر در تأمین این گونه خواسته ها اقدام کند.

۲- قدرت و توانایی، چرا که زن، مرد را نگهدار خود می داند و می خواهد پشتیبان او قوی باشد.

۳- مردانگی و غیرتمند بودن مرد.

۴- استقلال در زندگی ، بگونه ای که مرد آزادانه زندگی کند و زیر بار منت دیگری نباشد.

۵- میان مردم با آبرو و با شخصیت باشد.

۶- اهل سخن و شیرین کلام و شوخ باشد چرا که زن از مرد خاموش و بی سرو صدا رنج می برد.

۷- وضع سر و لباس او تمیز و زیبا و مرتب باشد.

۸- گاهی با هدیه و سوغاتی و گاهی با سخن علاقه خود را ابراز کند.

۹- گاهی سخنان و کارهای زن را تحسین کند.

۱۰- رعایت ادب و نزاکت را بکند.

۱۱- خوش سلیقه باشد و نسبت به کارهای زن در خانه بی تفاوت نباشد، بلکه به آنها نظارت کند و اگر سستی یا ناهنجاری مثل کثافت و بی انضباطی دید بی تفاوت نباشد و گرنه زن نیز سرد و بی تفاوت می شود.

چهار چیز کمر شکن

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به حضرت امیر علیه السلام در ضمن سفارشات خود فرمود: یا علی چهار چیز، پشت انسان را می شکنند، (یعنی بسیار سخت و گران و غیر قابل تحمل است) (۱) پیشوایی که معصیت خدا می کند ولی حرفش را گوش می کنند. (۲) زنی که شوهرش او را مراعات می کند ولی او به شوهر خیانت می کند. (۳) تنگدستی که صاحب آن چاره ندارد. (۴) همسایه بدی که در محل اقامت دائمی انسان باشد.

این زن نفرین کرد و خودش مرد

مردی با زنش نزد حضرت صادق آمد و از بد اخلاقی زن خود شکایت کرد، حضرت به آن زن فرمود: چرا شوهرت از تو شکایت می کند، زن شروع کرد به شوهرش نفرین کردن ، حضرت فرمود: اگر همینطور (بر این کنیه و بر اخلاقی و نفرین) ادامه دهی بیش از سه روز زنده نیستی ، زن (با گستاخی) گفت : برایم مهم نیست که هرگز او را نبینم (یعنی بمیرم و راحت شوم) در روایت است که این زن بیش از سه روز عمر نکرد و مرد. حضرت صادق علیه السلام فرمود: این زن متجاوز بود و خداوند عمرش را کوتاه کرد و شوهرش را راحت نمود.

طلا باشید نه خاک !

حضرت صادق علیه السلام فرمود: زن گردنبد است ، توجه کن چه چیزی به گردن می آویزی ، برای زن قیمت (مشخصی) نیست ، نه خوبش و نه بدش ، اما خوبانشان با طلا و نقره برابری نمی کنند چون از طلا و نقره بهترند، اما زن بد، ارزش (مشتی) خاک را هم ندارد، خاک از آن بهتر است (زن خوب همواره سعادت آفرین و زن بد سبب سیاه کردن زندگی می شود و هیچکدام از این دو با طلا و خاک قابل مقایسه نیست).

پیری زودرس:

"کان من دعاء رسول الله صلی الله علیه و آله اعوذ بک من امراه تشیینی قبل مشییبی".
امام صادق علیه السلام فرمود: یکی از دعاها پیامبر صلی الله علیه و آله این بود که خدایا به تو پناه می برم از همسری که قبل از پیری مرا پیر کند.

با این سخن اعمال زن باطل می شود:

"ایما امراه قالت لزوجهها ما رایت قط من وجهک خیرا فقد حبط عملها" امام صادق علیه السلام فرمود: هر زنی که شوهر خویش بگوید از تو هیچ خیری ندیده ام ، اعمالش باطل می گردد.

دستورهای بیجا ندهید

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر زنی که با شوهرش مدارا نکند و او را به آنچه نمی تواند وادار کند، خداوند هیچ کار خوبی از او قبول نمی کند و خدا را در حالی که بر او خشمگین است ملاقات می کند.

بر زنها هم حرام است:

"اشتد غضب الله علی امراءه ذات بعل ملات عینها من غیر زوجها" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: خشم خدا شدید است بر زن شوهرداری که چشم خویش را با نگاه به اجانب پر کند. (نگاه زن هم به نامحرم مثل نگاه مرد به زن اشکال دارد).

سه چیز شوم

راوی گوید نزد امام صادق علیه السلام سخن از شوم بودن می کردیم ، حضرت فرمود : شومی در سه چیز است در زن و اسب و خانه ، اما شومی زن در زیاد بودن مهر او و ناراحت کردن شوهر است و اما اسب ، شومی او در رام نبودن او و چموشی آن است و اما خانه، شومی آن در تنگ و کوچک بودن آن و بدی همسایه ها و عیوب زیاد داشتن است.

جزای سرکوفت زدن بر شوهر

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: اگر تمامی آنچه روی زمین از طلا و نقره را زنی به خانه شوهر ببرد ولی یکروز بر شوهرش سرکوفت زند و بگوید تو چه کاره ای مال خودم است ، اعمال او باطل می شود و لو از عابدترین مردم باشد مگر اینکه توبه کند و برگردد و از شوهرش معذرت خواهی کند. و در حدیث دیگری فرمود: هر زنی که بر شوهرش بخاطر مالش منت گذارد و بگوید تو از دارائی من می خوری ، اگر تمام آن مال را در راه خدا صدقه دهد خداوند از او قبول نمی کند مگر اینکه شوهرش از او راضی شود.

زن و تقاضای طلاق:

"ایما امراءه ساءلت زوجها الطلاق من غیر باءس فحرام علیها رائحة الجنة"

پیامبر اکرم (ص) فرمود: هر زنی که بی دلیل از شوهرش تقاضای طلاق کند بوی بهشت بر او حرام است.

واسطه ملعون:

"من عمل فی فرقه بین امراء و زوجهان کان علیه غضب الله و لعنته فی الدنيا و الاخره".
پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر که برای جدائی زن و شوهری گام بردارد خشم و لعنت خدا بر او است در دنیا و آخرت.

خداوند از طلاق نفرت دارد

همانا خداوند جائی که در آن عروسی واقع شود دوست می دارد و جائی که در آن طلاق واقع شود دشمن می دارد، خداوند از هیچ کاری مثل طلاق نفرت ندارد.

صفات پسندیده و ناپسند شوهر:

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: از بهترین مردان شما مرد با تقوی و پاکیزه و دست باز است که نگاه او سالم باشد (به نامحرم نظر نکند) و به پدر و مادرش مهربان بوده و عیال خود را به دیگری محتاج نکند و فرمود: از بدترین مردان مرد تهمت زننده ای است که بخیل و بد دهن باشد، تنها غذا خورده، میهمان دوست نباشد، همسر و خدمتکار خویش را بزند و عیال خویش را به دیگری محتاج کند و پدر و مادرش را اذیت نماید.

عوامل محبت در احادیث اسلامی

۱- ایمان محور محبت

"من احب لله و ابغض لله و اعطی لله فهو ممن کمل ایمانه". امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس به خاطر خدا دوست بدارد و به خاطر خدا دشمن بدارد و به خاطر خدا عطا کند، از کسانی است که ایمانش کامل شده است. امام باقر علیه السلام فرمود: اگر خواستی بدانی در تو خیری هست، به دلت نگاه کن، اگر اهل طاعت خدا، فرمانبرداران را دوست دارد و از اهل معصیت خدا بدش می آید، در تو خیری هست و خداوند تو را دوست دارد.
و اگر از اهل اطاعت بدش می آید و از اهل معصیت خوشنود است، در تو خیری نیست، و

خداوند از تو ناخشنود است، و (بدان) که هر کسی با دوست خود خواهد بود. (یعنی در قیامت دوست با دوست است). و فرمود: هر کس که معیار محبت و دشمنی او دین نباشد دین ندارد. آری اگر کسی شوهر و یا همسر مؤمن و با تقوایی دارد، که خداوند او را دوست می دارد، باید همسر خود را دوست بدارد، زیرا ایمان برای مؤمن برترین فضیلت است، و هرگز نمی تواند هیچ فضیلتی جانشین ایمان گردد.

۲- محبت، محبت می آورد:

"بالتوود تتاکد المحب" با دوستی، محبت محکم می شود، یعنی برای پیدا کردن دوست، و دوست کردن همسر و دیگران از خودتان شروع کنید، سعی کنید دوستی کنید تا او هم با شما دوست شود.

۳- توجه و حضور قلب به خدا:

امام صادق علیه السلام فرمود: هر که در نماز، دل به خدا دهد، خداوند روبه او کند، دل‌های مؤمنین را هم به دوستی با او می گرداند، بعد از آنکه خدا او را دوست می دارد.

۴- احسان و نیکی محبت می آورد:

"بالاحسان تملک القلوب" حضرت علی علیه السلام فرمود: با احسان و خدمت، دل‌ها را می شود مالک شد، و در حدیث دیگری فرمود: با احسان و نیکی می شود افراد را خرید و بنده کرد. آری فطرت و سرشت انسان به گونه ای است که وقتی به او احسان شود، مجذوب می شود و انس می گیرد.

۵- سلام کنید و محبت ایجاد نمائید:

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: سوگند به آنکه جانم به دست اوست، به بهشت وارد نمی شوید تا ایمان بیاورید. و ایمان نمی آورید تا با یکدیگر دوست باشید، آیا نمی خواهید

شما را به کاری راهنمایی کنم که اگر انجام دهید، با هم دوست شوید؟ (برای ایجاد محبت) به یکدیگر آشکارا سلام کنید. و حضرت علی علیه السلام فرمود: زبانت را به سخن ملایم و سلام کردن عادت بده تا دوستانت زیاد شوند و دشمنانت اندک گردد.

۶- اظهار محبت ، محبت می آورد:

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: مرد وقتی به زنش بگوید دوستت دارم ، این سخن هرگز از دل او بیرون نمی رود. مردی به امام باقر عرض کرد: من فلانی را دوست دارم ، حضرت فرمود: او را از این دوستی آگاه کن ، که برای دوام مؤثرتر و در الفت بهتر است.

۷- صورت گشاده و خندان:

"حسن البشر اول العطاء و اسهل السخاء" حضرت علی علیه السلام می فرماید: رخسار نیکو اولین هدیه و راحت ترین بخشش است و فرمود: صورت گشاده و باز تو اول نیکی تو است ، و دلالت بر بزرگواری تو می کند و فرمود: صورت باز آتش دشمنی را خاموش می کند، و فرمود: صورت باز و گشاده ریسمان محبت است ، و فرمود: کار نیک و صورت باز، محبت می آورد و انسان را به بهشت می رساند. و فرمود: صورت گشاده ، روش هر آزاده است.

۸- خوش آمد گوئی و محبت:

حضرت علی علیه السلام فرمود: روی باز و گشاده و بخشش و نیکی و خوش آمد گفتن ، موجب دوستی مردم است.

۹- دست دادن ، محبت می آورد:

"تصافحوا فان المصافحة تزيد فی المودة" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: به یکدیگر دست بدهید که محبت را زیاد می کند. حضرت صادق علیه السلام فرمود: به یکدیگر دست بدهید که کینه را از بین می برد.

۱۰- هدیه دادن ، دوستی آفرین است:

"تهادوا تحابوا" امام صادق علیه السلام فرمود: به یکدیگر هدیه دهید، تا دوست هم باشید، چرا که هدیه کینه را از بین می برد. و حضرت علی علیه السلام فرمود: هدیه محبت می آورد، و فرمود: هیچ چیز مثل هدیه، فرمانروا را ملایم و خشم را بیرون و رانده شده را متمایل و کارهای سخت را آسان و بدیها را دور، نمی کند. نکته مهم در هدیه و اهمیت آن به اظهار محبت و دوستی است، نه ارزش مادی آن، بنابراین در هدیه توقعات را کنار بگذارید و ارزش واقعی آن را در نظر بگیرید تا دوستان شما و خود شما بتوانید همواره به یکدیگر هدیه ای هر چند اندک به نشان دوستی تقدیم کنید، متأسفانه این ابراز دوستی، در نزد بعضی به خاطر توقعات نابجا تبدیل به وسیله کدورت می شود و بجای تشکر و دریافت پیام هدیه، بخاطر مسائل مادی از یکدیگر دلخور می شوند.

این هم هدیه است

امام صادق علیه السلام فرمود: محبوبترین برادرانم، کسی است که عیبهای مرا به من هدیه دهد. و حضرت علی علیه السلام فرمود: چه خوب هدیه ای است، موعظه. و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هیچ مسلمانی برای برادرش، هدیه ای بهتر از سخن حکیمانه که یا هدایتش را زیاد کند، یا از هلاکت دورش کند، نداده است.

۱۱- معاشرت نیکو:

"حسن العشرة تستدیم الموده" حضرت علی علیه السلام فرمود: معاشرت نیکو، دوستی را دوام می بخشد، البته تأثیر معاشرت نیکو و رعایت اخلاق در خانواده و برخورد دوستانه، مسأله ای کاملاً روشن است.

۱۲- خوش اخلاق باشید.

"حسن الخلق یورث المحبة" حضرت علی علیه السلام فرمود: خوش اخلاق بودن، دوستی می آورد، و فرمود: سه چیز محبت می آورد، خوش اخلاقی، ملایمت نیکو و تواضع.

۱۳- خوش گمانی، محبت می آورد:

"من حسن ظنه بالناس حاز منهم المحبة" حضرت علی علیه السلام فرمود: هر کس به مردم خوش کمان باشد، به محبت آنها دست می یابد.

۱۴- ملایمت و نرم خوئی:

"بالرفق و التودد یحببک القلوب". امام باقر علیه السلام فرمود: با ملایمت و دوستی ، دلها تو را دوست دارد.

۱۵- بی نیازی از دیگران ، و محبت:

حضرت علی علیه السلام فرمود: خود را محبوب مردم کن ، با بی رغبتی به آنچه در دست آنهاست ، تا به محبت آنها برسی . مردی نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمد و از حضرت سؤال کرد از جمله پرسید: چه کنم تا مردم مرا دوست بدارند، حضرت فرمود: به مردم نیکی کن و چشم به داشته آنها نداشته باش و به آن طمع مکن تا تو را دوست بدارند. (بنابراین همسرانی که بی جهت و بدون تناسب ، در فکر کندن مال از شوهر خود هستند و پی در پی تقاضای نابجا دارند، از محبت آنها کاسته خواهد شد).

۱۶- سخاوت ، محبت آور است:

"السخاء یزرع المحبة" حضرت علی علیه السلام فرمود: سخاوت ، محبت را می رویاند و امام صادق علیه السلام فرمود: خودت را با رسیدگی به برادرانت محبوب گردان ، همانا خداوند محبت را در بخشش و دشمنی را در امساک و ندادن قرار داده است.

۱۷- سکوت و محبت:

"ان الصمت یکسب المحبه" امام هفتم یا هشتم فرمود: سکوت محبت می آورد، سکوت راهنمای هر چیزی است. (زیرا بیشترین اسباب دشمنی از سخن گفتن است و از آنجا که حرکت دادن زبان کاری آسان است ، بسیاری با سخنان سبک و نسنجیده آبروی خود را می برند و خود را نزد مردم و خدا سبک می کنند).

۱۸- سخن زیبا و محبت:

امام چهارم حضرت سجاد علیه السلام فرمود: سخن زیبا، دارائی را زیاد و روزی را افزایش می دهد، اجل را به عقب می اندازد و انسان را نزد خانواده محبوب و وارد بهشت می کند.

۱۹- تواضع ، محبت می آورد.

"ثمره التواضع المحبه" حضرت علی علیه السلام فرمود: نتیجه تواضع و فروتنی ، دوستی است. و فرمود: سه چیز محبت می آورد خوش اخلاقی ، ملایمت نیکو و تواضع.

۲۰- سه عامل محبت:

امام باقر علیه السلام فرمود: سه چیز محبت می آورد، قرض دادن و تواضع و بخشش. اینها نمونه هایی بود از آنچه در روایات اسلامی بعنوان عامل محبت معرفی شده است ، که زن و شوهر می توانند به تناسب حال خود برای دوام محبت و زیاد شدن آن ، از اینها بهره مند شوند. و در این میان باید از عوامل مهمی مثل ایمان ، محبت ، احسان ، صورت باز و خندان ، هدیه دادن اخلاق خوب ، شیرین زبانی و بی نیازی و کم توقعی و تواضع ، بیشتر استفاده نمود. و گذشته از این امور، زن و شوهر می بایست همواره به تمیزی و زیبایی خود و خانه و فرزندان ، و احترام متقابل بسیار اهمیت بدهند که در جلب محبت بسیار مؤثر می باشد.

برنامه زندگی از موسی ابن جعفر علیه السلام

موسی ابن جعفر علیه السلام فرمود: تلاش کنید که دوران خود را به چهار ساعت تقسیم کنید، ساعتی برای مناجات با خدا، ساعتی برای همنشینی با برادران و افراد مورد اعتماد، آنها که عیب شما را به شما تذکر دهند، و از دل برای شما دلسوز و خیرخواه هستند، و ساعتی هم برای لذت و حلال باقی بگذارید، که این ساعت کمک شما برای آن ساعت است. هرگز با خود سخن از فقر و طول عمر به میان نیاورید، چرا که هر کس به خود بازگو کند بخیل می شود و هر کس طول عمر را به خود تلقین کند حریص می شود. برای خودتان بهره ای از دنیا قرار دهید، با برآوردن خواسته حلال نفس و از آنچه که به مروت شما لطمه نمی زند و اسراف هم نیست. و کمک بگیرید با این کار - لذتهای حلال و تفریحات سالم - بر امور دین همانا روایت شده است که ما از نیست آنکه دنیایش را بخاطر دینش و یا دینش را بخاطر دنیایش رها کند.

با مروت باشید

مؤلف گوید: این حدیث شریف نکات بسیار مهم و حساسی را تذکر می دهد، نکته مورد غفلت که این حدیث به آن عنایت فرموده است این است که فرمود: در زندگی سعی کنید حتی کارهای حلال هم بگونه ای باشد که مروت و صفای اخلاقی را از شما نگیرد، یعنی مبادا جوانان در اول زندگی فردی پاک و با مروت و جوانمرد باشند، اما پس از چند سال بخاطر گرفتاریهای گوناگون، مروت آنها از بین برود، دیگر رحم و انصاف نداشته باشند، بخیل و محافظه کار یا دروغگو و بی حیا و سنگدل بشوند، هرگز بخاطر منافع، مروت و اخلاق را از دست ندهید، هیچ معامله و درخواستی وقتی به صفات اخلاقی شما لطمه می زند سودمند نیست.

قسمتی از روایات اسلامی در مورد آداب زندگی

سفارش نسبت به خانواده

"خیرکم خیرکم لاهله و انا خیرکم لاهلی" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: برترین شما کسی است که نسبت به اهل خود نیکوتر باشد، من از همه شما نسبت به اهل خودم بهترم (در حالی که در جامعه امروز بسیاری از دیندارها خشونت یا بی اعتنائی به همسر خود را نشان دینداری یا مردانگی می دانند)!!

توسعه در زندگی

امام چهارم علیه السلام فرمود: رضایتمندترین شما نزد خدا کسی است که برای خانواده خود بیشتر خرج می کند و توسعه می دهد. و امام صادق علیه السلام فرمود: مؤمن به آداب خدا عمل می کند، هرگاه خداوند به او وسعت داد او هم توسعه می دهد (در وضع زندگی) و هرگاه خداوند امساک کرد او هم امساک می کند (هر وقت توان دارد دریغ نمی کند و هر وقت کم دارد اسراف و ولخرجی نمی کند). و فرمود: من ضامنم برای کسی که میانه روی کند، اینکه فقیر نشود. **برای خانواده خرج کنید**

"صاحب النعمه یجب ان یوسع علی عیاله" امام رضا علیه السلام فرمود: آنکه نعمت دارد یعنی تمکن مادی دارد باید بر اهل و عیال خود گشایش دهد یعنی اگر می تواند برای خانواده خود خرج کند.

اول خانواده بعد دیگران

مردی به امام باقر علیه السلام عرض کرد: من مزرعه ای دارم که سه هزار درهم درآمد دارد، دو هزار درهم آن را خرج خانواده می کنم و هر سال یکهزار درهم آن را صدقه می دهم. حضرت فرمود: اگر آن دو هزار درهم برای تمامی مخارج خانواده ات کفایت می کند، (کارخوبی کرده ای زیرا) به فکر خودت بوده ای و همان کاری را که با وصیت بعد از مرگ دیگران انجام می دهند، تو در زندگانی خود، بهره را برده ای .

ریخت و پاش نکنید

حضرت علی ابن الحسین علیه السلام فرمود: مرد باید به اندازه و به مقدار کفایت خرج کند، و زیادی را برای آخرت خود پیش بفرستد، این کار برای دوام نعمت مفیدتر و هم برای افزایش آن از خدا مؤثرتر و نسبت به سرانجام کار - روز قیامت - سودمندتر است. حضرت صادق علیه السلام فرمود: میانه روی چیزی است که خداوند عزوجل دوست می دارد و اسراف چیزی است که خداوند آن را زشت می دارد، حتی دور انداختن هسته خرما که به کاری آید، و یا زیادی آب را دور ریختن.

پاداش بزرگ برای زنان

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر بانویی که در خانه شوهر به منظور اصلاح کار منزل چیزی را از جائی به جای دیگر منتقل کند (یعنی در خانه کار کند) خداوند به او نگاه رحمت کند و هر که خداوند به او نظر کند وی را عذاب ننماید (یکی از همسران پیامبر صلی الله علیه و آله بنام) ام سلمه گفت : ای فرستاده خدا، مردان تمام خوبیها را از آن خود کرده اند زنهای بیچاره چه نصیبی دارند؟ حضرت فرمود: بله چون زنی باردار شوهر همانند انسان روزه گیر و شب زنده دار که با جان و مال خویش در راه خدا جهاد می کند پاداش خواهد داشت و چون زایمان کند آن قدر پاداش خواهد داشت که هیچکس مقدار آن را در عظمت نمی داند و چون فرزند خود را شیر دهد به هر مکیدنی که بچه شیر می خورد همانند آزاد کردن یک بنده از فرزندان اسماعیل در راه خدا ثواب به او تعلق می گیرد و چون از سیر دادن فارغ شود فرشته بزرگواری بر پهلو او زند که کار خود را از سر بگیر که گناهانت آمرزیده شد (یعنی اعمال بد سابق تو پاک شد از هم اکنون شروع کن به عمل خوب).

میوه جمعه

"اطرفوا اھالیکم فی کل جمعہ بشی من الفاکھہ کی یفرحوا بالجمعہ". حضرت امیر علیہ السلام فرمود: برای اهل و عیال خود در هر روز جمعہ مقداری میوہ تازہ ببرید تا از جمعہ خوشنود شوند. (و بہ ہمین وسیلہ نسبت بہ شعائر اسلامی احترام کردہ محبتشان بہ دین زیاد شود).

تقسیم کار

امام صادق علیہ السلام از پدرش امام باقر علیہ السلام نقل می کند کہ فرمود: حضرت امیر علیہ السلام و حضرت فاطمہ علیہا السلام راجع بہ تقسیم کار از پیامبرنظریہ خواستند پیامبر صلی اللہ علیہ و آلہ فرمود: کارہای تا دم درب بہ عہدہ فاطمہ و کارہای پشت درب بہ عہدہ علی باشد، حضرت زہرا علیہا السلام فرمود: از این تصمیمی کہ پیامبر گرفت و مرا از سر و کار داشتن با مردہا بی نیاز کرد آنقدر شادمان شدم کہ جز خدا نمی داند، (یک بانوی فہمیدہ و مسلمان نیک می داند کہ کار در منزل و عدم معاشرت با اجانب نہ تنها باعث سرشکستگی نیست بلکہ افتخار زن مسلمان است پس تا وقتی احتیاج و ضرورتی بہ کار بیرون نیست بانوان بعنوان این ارزش در محافل و مجالس اجانب شرکت نکنند).

بہ خاطر خانوادہ دین خود را فدا نکنید

پیامبر اکرم صلی اللہ علیہ و آلہ فرمود: زمانی بر مردم می آید کہ دین کسی سالم نمی ماند مگر آنکہ همانند روباہ کہ بچہ های خود را از سوراخ بہ آن سوراخ می برد، او ہم از این جا بہ آنجا رود، عرض کردند: این زمان چہ وقت است؟ فرمود: هنگامی کہ خرج زندگی جز با معصیت خدا بدست نیاید، در آن زمان بی ہمسر بودن حلال است!!
عرض کردند شما بہ ما دستور ازدواج دادہ اید (چگونہ می فرمائید، بی ہمسر بودن حلال است) فرمود: بلہ اما در آن زمان ہلاکت مرد بہ دست پدر و مادرش انجام می گیرد، و اگر آنها نبودند، بہ دست ہمسر و اولادش صورت می گیرد، اگر ہمسر و اولاد ہم نہ داشت بدست فامیلش و ہمسایہ ہایش ہلاک می شود! پرسیدند چگونہ چنین می شود یا رسول اللہ؟ فرمود: آنها او را بہ تنگدستی و کمی درآمد سرزنش می کنند و او را وادار می کنند بہ آنچه در توانش نیست تا اینکہ او را بہ پرتگاہ می اندازند.

بطالالت و غفلت را کنار بگذارید

یکی از آفات زندگی امروز در میان خانواده ها، غفلت و بطالت است، بسیاری از پدرها و مادرها وقتی در سنین جوانی هستند، عمر خود را به جمع دنیا و تلاش فراوان برای تأمین آن سپری می کنند و چون پا به سن می گذارند، به جای تدارک گذشته از نظر معنوی، به بطالت و سرگرمیهای بیهوده، عمر را به هدر می دهند، و حتی حاضر نیستند در هنگام فراغت از امور دنیا به کارهای اخروی و جمع آوری توشه برای نجات اخروی خود پردازند. با نشستن بر سر کوچه و مغازه و مانند این امور و صحبتهای بیهوده و حل کردن امثال جدول و مسائلی از این قبیل عمر گرانبها را به هدر ندهید، که به هر لحظه آن افسوس خواهید خورد.

امروز و فردا مکن، حسرت دارد

"کن علی عمرک اشح منک علی درهمک و دینارک" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به ابی ذر فرمود: نسبت به عمر خودت از درهم و دینارت بخیل تر باش، ای اباذر کارهایی که برای سودمند نیست، کنار بگذار.

و حضرت امیر علیه السلام فرمود: از باقیمانده عمر خود برای جبران گذشته استفاده کن، برای خودت امروز و فردا مکن، چرا که گذشتگان تو با تکیه بر همین آرزوها و امروز و فردا کردن هلاک شدند، تا اینکه فرمان خدا (مرگ) ناگهانی بر آنها وارد شد، و آنها را بر روی چوبهای (تابوت) به قبرهای تاریک و تنگ منتقل کردند.

و در روایت دیگری فرمود: هیچ کس نیست که لحظه ای بیکار باشد مگر اینکه حسرت آن را در قیامت می خورد.

امام صادق علیه السلام فرمود: مردم تو را نسبت به خودت فریب ندهند، چرا که نتیجه به تو می رسد نه آنها، روز خود را با این و آن هدر مده، چون با تو کسانی هستند که کارهایت را ضبط می کنند هیچ کار خیر را، اندک نشمار که فردا آن را خواهی دید. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: در سلامت خود قبل از مریضی و در جوانی قبل از پیری و در فراغت قبل از گرفتاری و در زندگی قبل از مرگ، تلاش کنید، همانا جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد پروردگار شما به شما سلام می رساند و می فرماید: هر ساعتی که در آن مرا یاد کنی، برایت نزد من ذخیره می شود، و هر ساعتی که مرا یاد نکنی از دست داده ای.

پشیمانی

بهشتیان

پیامبر اکرم (ص) فرمود: اهل بهشت نسبت به هیچ چیز، از امور دنیا پشیمان نمی شوند مگر بر آن ساعتی که در دنیا بدون یاد خدا سپری کرده اند. و فرمود: هر که دو روزش مساوی باشد مغبون است.

غصه عابد

عابدی در هنگام مرگ گفت: من بر این خانه غصه ها و گناهان حسرت نمی خورم، حسرت من فقط بر آن شبهائی است که خوابیدم و روزهائی که بدون روزه گذشت و ساعتی که از یاد خدا غافل بودم.

مدیر خانه مرد است

"کل امر تدبره امراه فهو ملعون" حضرت امیر علیه السلام فرمود: هر مردی که امور او را زن بگرداند ملعون است.

زن و فرزند شما را غافل نکنند

"لا تجعلن اکثر شغلک باهلیک و ولدک فان یکن اهلک و ولدک اولیا الله فان الله لا یضیع اولیائه و ان یكونوا اعداء الله فما همک و شغلک باعداء الله". حضرت امیر علیه السلام فرمود: بیشترین تلاش خود را مشغول زن و فرزند خود مکن، اگر آنها از اولیاء خدا باشند خدا اولیا خودش را ضایع نمی کند، و اگر از دشمنان خدا باشند چرا تلاشت را صرف دشمنان خدا بکنی. (در حق اهل خود کوتاهی مکن اما سعادت خود را هم فدا مکن).

دنیا هدف نیست غافل نشوید

"ابعد ما یكون العبد من الله عزوجل اذا لم یهمه الا بطنه و فرجه". امام صادق علیه السلام فرمود: دورترین موقعیت بنده نسبت به خداوند وقتی است که برای بنده جز شکم و شهوت همتی نباشد. (تمام هم و غم خود را صرف دنیا می کند و به فرک مسائل معنوی و مهم نیست).

بی تفاوتی و محافظه کاری آفت خانواده ها

"من اصبح لا یتهم بامور المسلمین فلیس بمسلم". پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر که صبح برخیزد و در کار مسلمانان همت نگمارد مسلمان نیست.

ازدواج و تشکیل خانواده با تمام امتیازات و ارزشهایی که دارد برای بسیاری از مردم دچار یک آفت بزرگ گردیده است، و آن بی تفاوتی نسبت به مسائل اصولی و افکار بلند انسانی است.

تشکیل خانواده برای بسیاری به معنی، مشغول کسب و کار و درآمد و تامین معاش و رفاه شدن است، به گونه ای که توجه به وضع جامعه و سیاستهای داخلی به گونه ای که توجه به توطئه دشمنان و تشویق و دفاع از حقوق مسلمانان و ستیز و جدال با استثمار و افکار باطل، برای آنها مسائل کم اهمیت و حاشیه ای و یا بی اهمیت می باشد، بسیاری جوانان تحصیل کرده ای که در دوران تحصیل، دارای احساساتی بسیار قوی بوده اند، و فریاد ستیزه جوئی و دفاع از مستضعفین و حقوق محرومان و اظهار تنفر و انزجار آنها بر علیه مستکبران لحظه ای قطع نمیشد، اما با همین جوش و خروش، وقتی تحصیلات آنها پایان یافت و دستشان به مال و مقامی رسید و در اثر ازدواج سرگرم مسائل زندگی شخصی شدند بطور کلی تغییر کرده و سیصد و شصت درجه دگرگون شدند، حالا نه تنها سخن از محرومین و مستضعفین نمی گوید و به فکر آنها نیست، که خود جز همانها قرار گرفته و تا می شود سود خود را بالا می برد، و هر کسی هم که می خواهد آن شعارها را بدهد او را به تحقیر می گیرد. تمام فکر و ذکر او در مال و مقام زن و بچه او خلاصه شده است، و نه فکر مسائل سیاسی و نه امور مسلمانان و نه معنویات و مسائلی از این قبیل است. او دیگر آزادیخواه است و نه مدافع محرومین، او فقط عیال وار است همینرا میداند و بس. هوشیار باشید، مبادا، آنهمه افکار و احساسات عالی و بلند و آرمانهای الهی و انسانی را به فراموشی بسپارید و بخاطر تامین معاش از آنها غافل بمانید، مشکلات و پیچ و خم مسائل زندگی هرگز نباید افکار بلند و اهداف مهم الهی را در شما ضعیف کند و یا به فراموشی دهد، استقلال و آزادی و دفاع از اسلام و مظلومین در عمل و زبان همواره می بایست سر مشق زندگی زن و مرد باشد.

"من سمع رجلا ینادی یا للمسلمین فلم یجبه فلیس بمسلم" پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: وقتی کسی مسلمانی را به یاری طلبید، هر که بشنود و پاسخ ندهد مسلمان نیست.

خوراک مؤمن و منافق

"المومن يا كل بشهوه عياله و المنافق يا كل اهله بشهوته". پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: مؤمن به اشتهای خانواده اش غذا می خورد ولی منافق خانواده اش به اشتهای او غذا می خورند. (یعنی مرد مؤمن نباید کاری کند که هر وقت خودش مایل بود چیزی بخورد یا بخرد، خانواده اش هم از کنار خواسته او بخورند و اگر خودش نخواست خانواده اش هم باید محروم بمانند بلکه بر عکس باید به خاطر اینکه اهل و عیال او می خواهند تهیه کند و خودش هم استفاده کند).

رسیدگی به خانواده

"ملعون ملعون من ضیع من یقول". پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: ملعون ملعون است کسی که درباره افراد تحت نظر خود کوتاهی کند.

کمک به همسر در خانه

"کان امیرالمؤمنین علیه السلام یحتطب و یستقی و یکنس و کانت فاطمة تطحن و تعجن و تخبز". امام صادق علیه السلام فرمود: امیرالمؤمنین علیه السلام هیزم تهیه می کرد و از چاه آب برای منزل می آورد و جاروب می کرد، حضرت فاطمه علیها السلام نیز گندم را آرد می نمود و خمیر می کرد و نان می پخت. و در روایت دیگری حضرت اضافه نمود که حضرت فاطمه جامه وصله می زد، او از زیباترین مردم بود، دو گونه او همانند دو گل (شکفته بود) درود خدا بر او و شوهر او و فرزندان او باد (پس کار کردن مخصوصا در خانه برای مرد عار نیست گرچه از نظر تقسیم کار به عهده زن است که کار منزل را به عهده بگیرد).

به خانواده خود نیکی کنید تا عمر شما زیاد شود

"من حسن بره باهله زاد الله فی عمره".

امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس به خانواده اش به خوبی نیکی کند، خداوند عمر او را زیاد می کند.

هنگام ورود بر خانواده سلام کنید

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: وقتی یکی از شما وارد اتاق شد، سلام کند، زیرا سلام برکت را نازل می کند و ملائکه با او انس می گیرند. امام صادق علیه السلام فرمود: مرد وقتی وارد بر خانواده می شود، سلام کند، و هنگام ورود کفش خود را بر زمین زند و صدائی (مانند گلو صاف کردن) بکند، تا آنها متوجه شدند که او وارد شده است. (و خود را آماده کنند) تا مبادا که مرد چیزی که پسندش نیست ببیند - آری مرد نه تنها می بایست کنجکاوی و عیب جوئی نکند بلکه، برای اینکه مبادا خانواده اش آماده پذیرائی او نباشند، و سر و وضع آنها مناسب نباشد، اول آمدن خود را اعلام کند، همچنانکه این حدیث به بانوان می فهماند خود را برای آمدن شوهر آماده کنند تا مبادا نگاهی به امری که خوش ندارد بیفتد.

والدین موفق

۱- پدر دو شهید در مکتب اهل بیت علیهم السلام

پس از شهادت علی علیه السلام و تسلط مطلق معاویه بن ابی سفیان بر خلافت اسلامی، خواه ناخواه برخوردهایی میان او و یاران صمیمی علی علیه السلام واقع می شد، همه کوشش معاویه این بود تا از آنها اعتراف بگیرد که از دوستی و پیروی (حضرت) علی سودی که نبرده اند سهل است، همه چیز خود را نیز در این راه باخته اند، سعی داشت یک اظهار ندامت و پشیمانی از یکی از آنها باگوش خود بشنود اما این آرزوی معاویه هرگز تحقق نیافت، پیروان علی علیه السلام بعد از شهادت آن حضرت، بیشتر واقف به عظمت و شخصیت او شدند، از این رو بیش از آنکه در حال حیاتش فداکاری می کردند برای دوستی او و برای راه و روش او و زنده نگاه داشتن مکتب او، جرئت و جسارت و صراحت به خرج می دادند، کای گاهی کار به جایی می کشید که نتیجه اقدام معاویه معکوس می شد و خودش و نزد یکانش تحت تأثیر احساسات و عقاید پیروان مکتب علی علیه السلام قرار می گرفتند.

یکی از پیروان مخلص و فداکار و با بصیرت علی علیه السلام عدی پسر حاتم بود، عدی در راس قبیله بزرگ (طی) قرار داشت، او چندین پسر داشت، خودش و پسرانش و قبیله اش سرباز فداکار علی علیه السلام بودند، سه نفر از پسرانش به نام (طرفه) و (طریف) و (طارف) در صفین در رکاب علی علیه السلام شهید شدند.

پس از سالها که از جریان صفین گذشت و علی علیه السلام به شهادت رسید و معاویه خلیفه شد، تصادف روزگار عدی بن حاتم را با معاویه مواجه ساخت. معاویه برای اینکه خاطره تلخی

برای عدی تجدید کند و از او اقرار و اعتراف بگیرد که از پیروی علی بودن چه زیان بزرگی دیده است به او گفت:

اعین الطرفات؟ پسرانت طرفه و طریف و طارف چه شدند؟ در صفین پیشاپیش علی بن ابیطالب شهید شدند. علی انصاف را درباره تو رعایت نکرد. چرا؟ چون پسران تو را جلو انداخت و به کشتن داد و پسران خودش را در پشت جبهه محفوظ نگه داشت. من انصاف را درباره علی رعایت نکردم. چرا؟ - برای اینکه او کشته شد و من زنده مانده ام، من بایست جان خود را در زمان حیات او فدایش می کردم.

معاویه که دید منظورش عملی نشد، از طرفی خیلی مایل بود اوصاف و حالات علی را از کسانی که مدتها با او از نزدیک به سر برده اند و روزگاری با او بوده اند بشنود، از عدی خواهش کرد اوصاف علی را از نزدیک دیده است برایش بیان کند. عدی گفت: معذورم بدار. حتما باید برایم تعریف کنی. به خدا قسم، علی بسیار دور اندیش و نیرومند بود، به عدالت سخن می گفت و با قاطعیت فیصله می داد، علم و حکمت از اطرافش می جوشید، از زرق و برق دنیا متنفر و با شب و تنهائی شب مأنوس بود، زیاد اشک می ریخت، و بسیار فکر می کرد، در خلوتها از نفس خود حساب می کشید و بر گذشته دست ندامت می سود، لباس کوتاه، و زندگانی فقیرانه را می پسندید، در میان ما که بود مانند یکی از ما بود اگر چیزی از او می خواستیم می پذیرفت و اگر به حضورش می رفتیم ما را نزدیک خود می برد و از ما فاصله نمی گرفت، با این همه آن قدر با هیبت بود که در حضورش جرئت تکلم نداشتیم و آن قدر عظمت داشت که نمی توانستیم به او خیره شویم، وقتی لبخند می زد دندانهایش مانند یک رشته مروارید آشکار می شد، اهل دیانت و تقوا را احترام می کرد و نسبت به بینوایان مهر می ورزید، نه نیرومند از او بیم ستم داشت و نه ناتوان از عدالتش نومید بود. به خدا سوگند یک شب به چشم خود دیدم در محراب عبادت ایستاده بود - در وقتی که تاریکی شب همه جا را فرا گرفته بود - اشکهایش بر چهره و ریشش می غلطید، مانند مار گزیده به خود می پیچید و مانند مصیبت دیده می گریست، مثل این است که الان آوازش را می شنوم، او خطاب به دنیا می گفت: ای دنیا متعرض من شده ای و به من رو آورده ای؟ برو دیگری را بفریب (یا هرگز فرصتی این چنین تو را نرسد) او را سه طلاقه کرده ام و رجوعی در کار نیست، خوشی تو ناچیز و اهمیت تو اندک است، آه آه از توشه اندک و سفر دور و مونس کم. سخن عدی که به اینجا رسید اشک معاویه بی اختیار فرو ریخت با آستین خویش اشکهای خود را خشک کرد و گفت: خدا رحمت کند ابوالحسن علیه السلام را

همین طور بود که گفتی ، اکنون بگو ببینم حالت تو در فراق او چگونه است ؟ عدی گفت : شبیه حالت مادری که عزیزش را در دامنش سر بریده باشند. معاویه : آیا هیچ فراموشش می کنی ؟ عدی : آیا روزگار می گذارد فراموشش کنم.

مؤ لف گوید: به امید آنکه یاران با وفای امام امت مخصوصا خانواده های شهداء و دیگر دلاوران دفاع مقدس ما نیز پس از ایشان ، از امام خویش و راه نورانی او که انقلاب اسلامی و ولایت فقیه است روی گردان نشوند و دشمنان حيله گر خود را از آرزوی ناامید کردن شاگردان امام و اظهار خستگی و یاس در ادامه راه او مایوس کنند.

۲- تربیت دینی در مکتب اهل البیت علیهم السلام

روزی معاویه مقداری عسل برای ابو الاسود دثلی به عنوان هدیه فرستاد و مقصودش آن بود که در دل آنها را بدست آورد و قلبشان را از محبت به امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب خالی کند. ابوالاسود، دخترک پنج شش ساله ای داشت ، همین که چشمش به ظرف عسل افتاد، انگشت در آن کرد و به دهان گذاشت. پدر گفت : دخترم این عسل را مخور که زهر است ، معاویه می خواهد به وسیله این عسل ما را فریب دهد و از حضرت علی علیه السلام دور کند و ما محبت او و فرزندانش را از دل بیرون کنیم! دختر گفت : خدا روی معاویه را زشت کند، آیا می خواهد به وسیله عسل شیرین ، ما را فریب دهد و از سرور پاک و بزرگوارمان جدا سازد، مرگ بر فرستنده عسل و خورنده آن باد! سپس انگشت خود را در گلو برد و آن قدر خود را رنج داد تا آنچه خورده بود قی کرد و سپس بعد از تنهی کردن خود از این غذای مسموم این شعر را سرود:

آیا با عسل پاکیزه ، ای پسر هند می خواهی دین و ایمان خود را به تو بفروشیم؟! به خدا سوگند که هرگز به این آرزو نخواهی رسید که مولا و پیشوای ما امیرالمؤمنین علیه السلام است. مؤ لف گوید: ابوالاسود دثلی از شیعیان امیرالمؤمنین است و گویند اولین کسی است که با تعلیم حضرت علی علیه السلام در ادبیات عرب سخن گفته است.

۳- دعای پدر و موفقیت فوق العاده پسر

در احوالات علامه مجلسی رضوان الله علیه آمده است ، که پدر ایشان عالم بزرگوار ملا محمد تقی مجلسی رضوان الله علیه که زا بزرگان علماء شیعه است می فرماید: یکی از شبها بعد از خواندن نماز و تهجد و گریه زاری به درگاه خداوند متعال ، خود را در حالتی دیدم که دانستم هر چه از درگاه خداوند متعال در خواست کنم ، البته به اجابت می رسد، فکر کردم از خداوند چه

خواهیم ؟ ناگهان صدای محمد باقر از گهواره بلند شد، عرض کردم : خدایا بحق محمد و آل محمد صلوات الله علیهم اجمعین ، این طفل را مروج دین و ناشر احام سید المرسلین قرار ده و او را به توفیقات بی نهایت خود موفق گردان و همانگونه شد که فرموده بود، زیرا علامه مجلسی رضوان الله علیه خدماتی به دین و مکتب اهل البیت علیه السلام نمود که شاید در تاریخ اسلام سابقه نداشته است ، و یکی از آثار ارزشمند و جاوید این مرد بزرگ کتاب گران سنگ بحار الانوار است که جامع به چاپ رسیده است ، آری این است موفقیت پدر در تربیت فرزندان چنین شایسته و مفید.

۴- استقامت و تدبیر یک مادر فداکار

ابو طلحه انصاری نخستین میزبان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در مدینه است ، او همسری داشت بنام ام سلیم ، ام سلیم هنگامی که دختر بود مسلمان شد و وقتی ابو طلحه از او خواستگاری کرد گفت: من همسر تو می شوم مشروط بر اینکه مسلمان شوی و آنقدر با او در مورد بطلان آیین بت پرستی سخن گفت تا اینکه ابو طلحه مسلمان شد و ام سلیم با او ازدواج کرد. مدتی بعد خداوند به آندو و پسری داد تا اینکه روزی این پسر مریض شد و روز به روز بیماریش سخت تر می شد، ام سلیم که فرزند را در حال جان دادن مشاهده کرد برای اینکه شوهرش متوجه مرگ فرزند خود نشود او را (به بهانه ای) نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرستاد، با بیرون رفتن ابو طلحه آن پسر جان داد. ام سلیم پاهای او را رو به قبله کشید و جامه ای روی جنازه فرزندش انداخت و او را کناری خواباند و به تمامی اهل خانه سفارش نمود که هیچکدام از شما خبر مرگ پسر را به ابو طلحه ندهد تا اینکه خود او را آگاه کنم ، سپس از جای برخاست و غذائی پخت و خود را خوشبو نمود. پس از مدتی ابو طلحه وارد شد و از حال پسرش سوال کرد، ام سلیم گفت : به خواب رفته ، ابوطلحه گفت : آیا در منزل چیزی برای خوردن هست ؟ ام سلیم غذا را حاضر کرد، پس از صرف غذا ام سلیم با لبخند و گفته های شیرین ، شوهر را سرگرم کرد و در میان سخنان به او گفت :

ای ابوطلحه ! نظر تو راجع به جماعتی که بعضی از همسایگان ایشان چیزی را به عنوان

امانت در نزد آنها قرار دادند و آن جماعت مدتی از آن امانت برخوردار بودند پس از مدتی هنگامیکه آن همسایه آمد و امانت خود را از آنها گرفت ، آن جماعت شروع به گریه وزاری کردند که چرا این همسایه امانت را از ما پس گرفته است چیست ؟

ابو طلحه گفت : اینها جزء دیوانگان هستند زیرا چیزی که مال آنها نبوده بلکه بعنوان امانت در اختیار آنها بوده ، پس دلیلی ندارد که بعد از برگرداندن امانت گریه وزاری کنند. ام سلیم گفت :

ای ابو طلحه سزاوار است که ما از دیوانگان نباشیم ، همانا فرزند تو امانتی الهی بود که خداوند متعال آن را از ما پس گرفت . ابو طلحه از صبر و تحمل همسرش تعجب کرد و گفت : من به صبر و استقامت از تو سزاوارترم ، فردا صبح که ابو طلحه برای نماز جماعت خدمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله رسید و تمام ماجرا را بازگو کرد، پیامبر اکرم از صبر ام سلیم تعجب نمود و در حق او دعا کرد و سپس فرمود: خدایا دیشب این دو نفر را مبارک گردان . ام سلیم باردار شد و پسری به دنیا آورد او را به نزد پیامبر فرستاد تا حضرت از کودک کام برداشت و در حق او دعا نمود و نام او را عبدالله نهاد، مردی از انصار می گوید :از اولاد همین عبدالله نه فرزند را دیدم که همگی قاری قرآن بودند. برخی گفته اند این پسر سی و دو سال نماز شب خود را با وضوی نماز مغرب و عشا می خواند، و گفته اند از مریدان خاص حضرت علی علیه السلام بود که در جنگ صفین در رکاب آن حضرت به شهادت رسید.

۵- مادر اندیشمند و فرزند فرزانه

صاحب بن عباد یکی از بزرگان و دانشمندان می باشد، نام وی اسماعیل و کینه اش ابو القاسم است که ملقب به صاحب گردید. او وزیر موید الدوله و فخر الدوله و شیعه بسیار استواری بود شیخ صدوق رحمه الله کتاب عیون اخبار الرضا علیه السلام را برای وی تصنیف نمود و در اول آن از او تمجید بسیار کرده است ، او عالمی بزرگوار و در فنون شعر و ادب و کلام بسیار قوی بود، گویند جمعیتی که در مجلس درس او برای استفاده می نشستند آنقدر زیاد بود که یک گوینده نمی توانست صدا را به شنوندگان برساند بطوریکه نیاز به شش نفر می شد . ابن خلکان درباره او گوید: او نادره زمان و اعجوبه عصر بود در فضیلت و بزرگواری و بخشش . گویند: برای جابجائی کتابهای او نیاز به چهار صد شتر بود. در احوالات او آمده است ، در سنین کودکی وقتی برای درس به مسجد می رفت (سابقا در مساجد نیز درس می خواندند) مادرش هر روز، یک دینار و یک درهم به او می داد و می گفت: پسرم این درهم و دینار را به اولین فقیری که در میان راه دیدی بده ، و او این کار را انجام می داد حتی بعد از فوت مادرش نیز این روش نیکو را رها نکرد، و هر شب به خدمتکار خود می گفت : یک دینار و یک درهم در زیر بسترش بگذارد تا هنگام صبح فراموش نکند و آنرا به فقیر دهد. اتفاقا شبی خادمش فراموش کرد و صبح بعد از نماز وقتی صاحب دست به زیر بستر برد چیزی نیافت ، این اتفاق را به فال بد گرفت ، و پنداشت که اجلش نزدیک است ، به خدمتکاران خود دستور داد تا رختخواب و دیگر تزئینات از جمله فرش و پرده و پشته را جمع کرده ، و به اولین فقیر که برخوردند بدهند تا کفاره تاءخیر این کار شود. خدمتکاران دستور را اجرا کردند و در بین راه

سید نابینائی را دیدند که زنی دست او را گرفته می برد، آن اشیاء را به او دادند، نابینا پرسید: اینها چیست ؟ گفتند: رختخواب ، فرش پرده پشتی دیبا... مرد نابینا از شنیدن این سخنان بیهوش شد. وقتی او را نزد صاحب بن عباد آوردند و با پاشیدن آب به هوش آمد از او پرسید: چرا بیهوش شدی ! گفت : من مرد محترم و شریفی هستم و از این زن دختری دارم ، مردی از دخترمان خواستگاری کرده است و ما هم دختر را به ازدواج او در آورده ایم ، اکنون دو سال است که صرفه جوئی کرد و برای دخترمان جهیزیه تهیه می کنیم ، دیشب این زن که مادرش است گفت : برای جهیزیه دخترمان یک رختخواب و یک پشتی دیبا هم لازم است ، من اظهار ناتوانی کردم ، خلاصه اینکه میان من و همسرم ، اختلاف شد و کار به نزاع کشید، از او خواستم صبح که شد دست مرا بگیرد و از خانه بیرون بیاورد ببینم چه میشود، که در بین راه با این آقایان برخورد کردیم که به من گفتند: این رختخواب و پشتی دیبا را بگیر، و از (شدت تعجب و حیرت) بیهوش شدم ، صاحب بن عباد که مرد کرم و بزرگواری بود دستور داد تا جهیزه ای متناسب و مناسب با آن رختخواب و پشتی دیبا تهیه کردند و داماد را حاضر کرده و مخارج یک سال زندگی را نیز به او پرداخت نمود.

۱- این سخن از کدام معصوم می باشد؟ (هرزنی که بر بداخلاقی شوهرش صبر کند مانند پاداش آسه به او عطا می شود)

(الف) امام صادق (ع) (ب) حضرت علی (ع) (ج) پیامبر اکرم (ص) (د) امام باقر (ع)

۲- وقتی حضرت علی (ع) از حضرت فاطمه (س) طلب غذا کرد حضرت زهرا (س) فرمود سه روز

است که چیزی نداریم حضرت علی (ع) فرمود چرا به من نگفتی؟ عرض کرد.....

(الف) نمی توانستم به شما بگویم (ب) از خدا حیا می کنم که شما را وادار کنم به چیزی که در توان نداری

(ج) پیامبر مرا نهی فرموده از اینکه از شما چیزی بخواهم (د) ب و ج

۳- ترجمه صحیح این حدیث کدام است؟ (جهاد المرأة حسن التبعل)

(الف) جهاد زن به شوهرداری اوست (ب) جهاد زن به نیکو شوهرداری اوست

(ج) زن خوب به شوهرداری است (د) الف و ج

۴- این حدیث از کدام معصوم است؟ (از برکت زن این است که کم خرج و آسان زا باشد)

(الف) پیامبر (ص) (ب) امام صادق (ع) (ج) امام سجاد (ع) (د) امام باقر (ع)

۵- این جمله را کامل کنید: پیامبر (ص) فرمود: اگر علی (ع) نبود..... نبود.

(الف) برای فاطمه همسری (ب) ولایت هم (ج) اسلام (د) برای زهرا همتایی

۶- کدام گزینه از صفات مهم بانوان است؟

(الف) امانت داری (ب) همسر داری (ج) تربیت فرزند (د) همه موارد

۷- "المجالس بالا مائة" از فرمایشات کدام معصوم می باشد؟

(الف) حضرت علی (ع) (ب) پیامبر (ص) (ج) امام صادق (ع) (د) امام سجاد (ع)

۸- در خصوص ایمان، پیامبر (ص) می فرماید: ایمان دونیمه دارد، آنها را نام ببرید؟

(الف) نماز - صبر (ب) نماز - شکر (ج) نبوت - امامت (د) صبر - شکر

۹- پیامبر اکرم (صل الله علیه و آله) از خداوند نقل می کند: که "وقتی بخواهیم خیر دنیا و آخرت را

برای مسلمانی گرد آوریم ۴ چیز به او می دهیم آن چهار چیز کدامند؟

(الف) شیرینی عبادت - دل متواضع - زبانی برای ذکر - حب اهل بیت (ع)

(ب) دل متواضع و با پروا - زبانی برای ذکر - بدنی که بر بلا، صبر و استقامت کند - زن با ایمانی که

چون به اونگاه کند خوشحال شود

(ج) روح عبادت - شب زنده داری - حب اهل بیت - صبر و استقامت در بلاها (د) الف و ج

۱۰- از وظایف مهم بانوان..... کدام گزینه است؟

(الف) تلاش در جلب رضایت همسر خود

(ب) تعدیل عواطف و مهیا کردن فضای آرام و با صفا در خانه

(ج) امانت داری می باشد

(د) الف و ج

۱۱- کدام گزینه برای انسان سخت و غیر قابل تحمل است؟

(الف) زنی که شوهرش او را مراعات می کند اما او به شوهرش خیانت می کند

(ب) پیشوایی که معصیت خدا می کند ولی حرفش را گوش می کنند

(ج) تنگدستی که صاحب آن چاره ندارد

(د) الف و ج

۱۲- این دعا از کدام معصوم است؟ "أَعُوذُ بِكَ مِنْ إِمْرَأَةٍ تُشَيَّبُنِي قَبْلَ مَشِيئَتِي"

(الف) پیامبر اکرم (ص) (ب) امام صادق (ع) (ج) امام حسین (ع) (د) امام

باقر (ع)

۱۳- کدام صفت از صفات زیر، زنان در مردان می پسندند؟

(الف) مال و ثروت و ولخرج بودن مرد

(ب) آزاد اندیش و خود مختار باشد

(ج) رعایت ادب و نزاکت را بکند و میان مردم با آبرو باشد

(د) الف و ج

۱۴- اطاعت از کدام بانوان موجب ندامت می شود؟

(الف) بانوانی که عقل و دین آنها اسیر هوا و هوسهای بی مورد است

(ب) بانوانی که هنگام جنگ، شوهر خود را تشویق می کند

(ج) بانوانی که شوهرانشان را وادار به کسب حرام نکنند

(د) همه موارد

۱۵- خیر دنیا و آخرت در واژه های کدام گزینه آمده است؟

(الف) قدرت- توانایی- استقلال- اخلاق خوب

(ب) قدرت- پرهیزکاری- استقلال- اخلاق

خوب

(ج) ورع و پرهیزکاری- اخلاق خوب- بردباری- زن شایسته که او را در دین و دنیا کمک کند

(د) مال و ثروت- همسر خوب- اخلاق خوب

۱۶- پیامبر اکرم (ص) فرمود: " پدرم..... با غیرت بود و من از او با غیرت ترم، خدا به ..... آن

مومنی را که غیرت ندارد " جمله را کامل کنید:

(الف) ابراهیم - خاک مالد بینی

(ب) عبدالله - جهنم ببرد

(ج) آدم - خاک مذلت بزند

(د) عبدالله - خاک مالد بینی

۱۷- این جمله را کامل کنید. "هر مردی که..... خود را به خاطر پاداش آن تحمل کند خداوند پاداش..... به او عطا خواهد نمود".

- الف) مشکلات زندگی - بهشت
ب) مشکلات زندگی - شاکرین
ج) بد همسر - مومنین
د) اخلاق بد همسر - شاکرین

۱۸- ترجمه صحیح این جمله کدام است: "العبد کلها از داد للنساء حباً از داد فی الايمان فضلاً"

- الف) کسی که محبتش به بانوان زیادتر شود ایمانش بیشتر می شود.
ب) بنده هر چه محبتش به بانوان زیادتر شود ایمانش بیشتر فضیلت می یابد
ج) بنده هر چه محبتش به بانوان زیادتر شود ایمانش بیشتر می شود
د) بنده هر چه محبتش به بانوان زیادتر شود از فضیلتش کاسته نمی شود

۱۹- جای نقطه چین را با کلمات مناسب پر کنید:

"باز نهادر هر حالی مدارا کنید..... شاید آنها کارهای خود را درست کنند"

- الف) تا اخلاق پسندیده داشته باشند
ب) و سخنان تند به زبان بیاورید
ج) در اثر این رفتار
د) یعنی سخنان تند و زشت بر زبان نیاورید

۲۰- علت لبهای چرکین و خون آلود، پدر کسی که در عالم برزخ بخواب دیده چیست؟

- الف) سبب اهانت به مردم
ب) سبب اهانتی که در دنیا به همسرش می کرد
ج) از بدزبانی به مردم
د) به سبب دروغ گفتن می باشد

۲۱- چرا به زن بیش از آنچه مربوط به اوست نباید اختیار داد؟

- الف) زیرا این کار جمال زن را پیوسته می کند
ب) زیرا خاطرش را آسوده می سازد
ج) حال او را نیکو می کند
د) همه موارد

۲۲- منظور از جمله "عاشروهنن بالمعروف" یعنی چه؟

- الف) یعنی به آنها ظلم نکنید
ب) یعنی با آنها به نیکویی رفتار کنید
ج) حدود برخورد با همسر و کیفیت رفتار با او تعیین می کند
د) الف و ج

۲۳- بنا به فرمایش پیامبر (ص)، زمانی بر مردم می آید که در آن بی همسر بودن حلال است. آن زمان چه وقت است؟

- الف) هنگامی که خرج زندگی جز با معصیت خدا به دست نیاید
ب) زمانی که فکر می کند دینش سالم است
ج) در آن زمان هلاکت مرد به دست همسر و اولادش صورت می گیرد
د) الف و ج

۲۴- یکی از زنان پیامبر (ص) پرسید؟ ای رسول خدا: مردان تمام خوبیها را از آن خود کرده

اند، زنهای بیچاره چه نصیبی دارند؟ فرمود:

(الف) هر زنی که باردار شود مانند انسان روزه گیر و شب زنده دار که در راه خدا جهاد می کند اجر دارد

(ب) چون زایمان کند آنقدر پاداشی دارد که هیچکس مقدار آن را نمی داند

(ج) و هر زنی که فرزند خود را شیر دهد به هر مکیدنی که بچه می خورد مانند آزاد کردن یک بنده از

فرزندان اسماعیل در راه خدا ثواب می گیرد (د) همه موارد

۲۵- توسعه در زندگی مومن از دیدگاه معصومین چگونه است؟

(الف) مومن به آداب خدا عمل می کند، هر وقت توان دارد دریغ نمی کند و هر وقت کم دارد در زندگی

اسلف و ولخرجی نمی کند (ب) مومن وظیفه دارد در توسعه زندگیش بکوشد

(ج) آنکه تمکن دارد یا ندارد باید خرج کند (د) همه موارد

۲۶- عوامل محبت از دیدگاه امام باقر (ع) کدامند؟

(الف) خوشزبانی - تواضع - بخشش (ب) تواضع - بخشش - هدیه دادن

(ج) قرض - تواضع - بخشش (د) قرض - احسان - تواضع

۲۷- کدام یک از گزینه های زیر به ملایمت و نرم خوبی مربوط می شود؟

(الف) "الصمت کلب المجه" (ب) "بالرفق والتودد یحببک القلوب"

(ج) "ثمره التواضع المحبه" (د) "حسن البشر اول العطا"

۲۸- از دیدگاه حضرت علی (ع) سه چیز محبت می آورد. آن سه چیز کدامند؟

(الف) معاشرت نیکو - ملایمت نیکو - تواضع (ب) حسن خلق - تواضع - بخشش

(ج) ملایمت نیکو - تواضع - بخشش (د) خوش اخلاقی - ملایمت نیکو - تواضع

۲۹- بدترین مردان از دیدگاه پیامبر (ص) کدامند؟

(الف) تهمت زنند - بخیل و بد دهن (ب) همسرش را بزند - پدر و مادرش را اذیت نکند

(ج) عیال خویش را به دیگری محتاج کند (د) الف و ج

۳۰- این حدیث از کیست؟ "هر زنی که به شوهر خویش بگوید از تو خیری ندیدم اعمالش باطل

می گردد."

(الف) امام صادق (ع) (ب) پیامبر اکرم (ص)

(ج) امام محمد باقر (ع) (د) حضرت علی (ع)

۳۱- طرفه و طریف و طارف فرزندان چه کسی و از یاوران کدام امام می باشند؟

(الف) فرزندان حاتم طائی - حضرت علی (ع) (ب) فرزندان ام سلیم - امام صادق (ع)

(ج) فرزندان عدی - حضرت علی (ع) (د) ابوظلحه انصاری - پیامبر (ص)

۳۲- این جمله را تکمیل نمایید: "اهل بهشت نسبت به هیچ چیز از امور دنیا.....مگر بر آن ساعتی که در دنیا.....سپری کرده اند".

الف) پشیمان نمی شوند- بدون یاد خدا

ب) توجه ندارند- با اهل خود

ج) پشیمان نمی شوند - با اهل و عیال خود

د) توجه ندارند- بدون یاد خدا

۳۳- همه تلاش معاویه این بود که پیروان حضرت علی(ع) را از دوستی با او پشیمان کند، آنها بیشتر به چه چیز حضرت علی(ع) واقف هستند؟

الف) محبت به او   ب) ولایت او   ج) نسبت وی با پیامبر (ص)   د) به عظمت و شخصیت او

۳۴- ابوالاسود دلی از محبان و شیعیان کدام امام معصوم می باشد؟

الف) حضرت علی(ع)   ب) حضرت امام صادق(ع)   ج) پیامبر(ص)   د) حضرت امام باقر(ع)

۳۵- پدر بزرگوار علامه مجلسی(ره) در بدو تولد علامه چه گفت؟

الف) سجده شکر کرد و حمد و سپاس خدا گفت

ب) از خدا خواست تا او را مروج و ناشر احکام پیامبر (ص) قرار دهد

ج) از خدا خواست تا او را به توفیقات بی نهایت موفق گرداند

د) ب و ج

۳۶- جمله را کامل کنید: "یکی از.....زندگی امروز در میان خانواده ها.....و.....است".

الف) بدیها- غفلت- فراموشی

ب) آفات- غفلت- بطالت

ج) غفلتهای- بدیها- فراموشی

د) آفات- غفلت- ظلم

۳۷- کدامیک از عوامل محبت در احادیث اسلامی نمی باشد؟

الف) توجه و حضور قلب به خدا

ب) صورت گشاده و خندان

ج) رعایت ادب و نزاکت

د) معاشرت نیکو

۳۸- ترجمه صحیح "تهادوا تحابوا" کدام است؟

الف) هدیه دهید و دوست باشید

ب) به یکدیگر هدیه دهید تا دوست هم باشید

ج) باهم دوست باشید و هدیه دهید

د) هدیه دادن دوستی می آورد

۳۹- این جمله را کامل کنید: "مسئولیت مهم مردان همان.....و.....در خانه است".

الف) تامین مخارج- امنیت

ب) امنیت- تامین مخارج

ج) اخلاق- تامین مخارج

د) تربیت- اخلاق پسندیده

۴۰- کدام گزینه از وظایف زن یا شوهرداری نمی باشد؟

الف) سخاوت محبت آور

ب) آرامش بخش بودن

ج) اطاعت

د) امانت داری

همچنان که بدن انسان از سلولها تشکیل شده که نابودی و فساد و بیماری سلولها بطور قهری و طبیعی، معنایش بیماری بدن است و اگر توسعه پیدا کند به جاهای خطرناکی برای کل بدن انسان منتهی می شود، همین طور جامعه هم از سلولهایی تشکیل شده، که این سلولها خانواده‌اند. هر خانواده‌ای یکی از سلولهای پیکره‌ی اجتماع و بدنه‌ی اجتماع است. وقتی اینها سالم بودند، وقتی اینها رفتار درست داشتند، بدنه‌ی جامعه، یعنی آن پیکره‌ی جامعه سالم خواهد بود.

مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)